

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

« _____ » _____ 2021 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС «МАГІСТР»**

**Тема: «Підвищення ефективності використання оборотних активів
торговельного підприємства»**

Виконав(ла): БІЛЯЄВА Аліна Олександрівна

Керівник: к.е.н., доцент ГОРБАЧОВА Оксана Миколаївна

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ - к.е.н., доцент Оксана ГОРБАЧОВА

другий розділ - к.е.н., доцент Оксана ГОРБАЧОВА

третій розділ - к.е.н., доцент Оксана ГОРБАЧОВА

Нормоконтролер: к.е.н., доцент Зоряна МОКРИНСЬКА

Київ 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

«___» _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ

на виконання кваліфікаційної магістерської роботи

здобувача вищої освіти БІЛЯСВОЇ Аліни Олександрівни

1. Тема кваліфікаційної роботи «Підвищення ефективності використання оборотних активів торговельного підприємства» затверджена наказом ректора від від 30.09.2021 № 2098/ст.

2. Термін виконання роботи: з 11. 10. 2021 р. до 31. 12. 2021 р. _____

3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики, облікові реєстри, податкова та статистична звітність ТОВ «Недорого»

4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Оборотні активи: їх сутність, складові та функції

1.2. Політика управління оборотними активами підприємства

1.3. Показники ефективності використання оборотних активів торговельного підприємства

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «НЕДОРОГО»)

2.1. Загальна фінансово – господарська характеристика ТОВ «НЕДОРОГО»

2.2. Аналіз використання оборотних активів ТОВ «НЕДОРОГО»

2.3. Оцінка ефективності використання оборотних активів ТОВ «НЕДОРОГО»

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Практичні аспекти організації управління оборотними активами ТОВ «НЕДОРОГО» на основі маркетингу

3.2. Оптимізація джерел фінансування оборотних активів на підприємстві

3.3. Вдосконалення механізму управління фінансуванням оборотних активів підприємства

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу кваліфікаційної магістерської роботи та надання його керівнику	11.10.2021 – 24.10.2021	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу кваліфікаційної магістерської роботи і надання його керівнику	25.10.2021 – 07.11.2021	
3	Написання та оформлення матеріалів третього розділу кваліфікаційної магістерської роботи і надання його керівнику	08.11.2021 – 21.11.2021	
4	1. Узгодження кваліфікаційної магістерської роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на кваліфікаційну магістерську роботу. 4. Підготовка виступу.	22.11.2021 – 07.12.2021	
5	1. Переплетення кваліфікаційної магістерської роботи. 2. Подання кваліфікаційної магістерської роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	08.12.2021 – 10.12.2021	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	КОНСУЛЬТАНТ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	к.е.н., доцент Оксана ГОРБАЧОВА		
РОЗДІЛ 2	к.е.н., доцент Оксана ГОРБАЧОВА		
РОЗДІЛ 3	К.е.н., доцент Оксана ГОРБАЧОВА		

8. Дата видачі завдання: «08» жовтня 2021 р.

Керівник кваліфікаційної магістерської роботи _____ Оксана ГОРБАЧОВА
(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ Аліна БІЛЯЄВА
(підпис здобувача)

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

НП(С)БО – Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку

ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота на тему «Підвищення ефективності використання оборотних активів торговельного підприємства: 91 сторінка, 17 рисунків, 28 таблиць, 60 використаних джерел.

Об'єкт дослідження – процес управління оборотними активами торговельного підприємства ТОВ «НЕДОРОГО».

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів функціонування фінансового механізму управління оборотними активами торговельного підприємства.

Мета дослідження – удосконалення фінансового механізму управління оборотними активами торговельного підприємства.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувались такі методи: методи теоретичного узагальнення, аналізу і синтезу; методи статистичного аналізу; системний метод; графічний метод та інші.

Матеріали кваліфікаційної магістерської роботи рекомендується використовувати у навчальному процесі та діяльності торговельних підприємств.

АКТИВИ, ОБОРОТНІ АКТИВИ, ДІЯЛЬНІСТЬ, ТОРГОВЕЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО, ВИКОРИСТАННЯ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ФІНАНСУВАННЯ

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	12
1.1. Оборотні активи: їх сутність, складові та функції.....	12
1.2. Політика управління оборотними активами підприємства.....	17
1.3. Показники ефективності використання оборотних активів торговельного підприємства.....	25
Висновки до розділу 1	29
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «НЕДОРОГО»)	31
2.1. Загальна фінансово-господарська характеристика ТОВ «НЕДОРОГО».....	31
2.2. Аналіз використання оборотних активів ТОВ «НЕДОРОГО».....	38
2.3. Оцінка ефективності використання оборотних активів ТОВ «НЕДОРОГО».....	44
Висновки до розділу 2	51
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	55
3.1. Практичні аспекти організації управління оборотними активами ТОВ «НЕДОРОГО».....	55
3.2. Оптимізація джерел фінансування оборотних активів на підприємстві.....	62
3.3 Вдосконалення механізму управління фінансуванням оборотних	

активів підприємства.....	71
Висновки до розділу 3	78
ВИСНОВКИ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	85
ДОДАТКИ	91

ВСТУП

Актуальність проблеми. Оборотні активи торговельного підприємства – це ключовий фактор вартості та основний елемент ланцюга, який її створює. Вони суттєво впливають на оперативне та стратегічне управління, адже вносять вагомий внесок в зміну вартості шляхом прямого впливу на величину грошового потоку. Управління оборотними активами є по особливому актуальним тоді, коли економіка країни стоїть на шляху фінансово-економічної кризи. Адже це дозволяє прораховувати стратегічні пріоритети подальшого розвитку як підприємств, так і економіки країни в цілому. Діяльність, пов'язану з управлінням оборотних активів торговельних підприємств вивчали як зарубіжні, так і вітчизняні вчені. В їх наукових роботах не просто описана проблематика управління оборотними активами, а також розроблені деякі підходи щодо управління ними в умовах скрути, що в свою чергу спрямовано на підвищення оборотності та вдосконалення процесу управління. Все це базується на системах та моделях управління оборотними активами з усіма урахування специфіки даної галузі. Актуальність теми кваліфікаційної магістерської роботи полягає в тому, що правильне управління оборотними активами підприємств допоможе забезпечити максимальну конкурентоспроможність торговельних підприємств, котра буде виділятися на тлі інших в сучасних умовах глобальної конкуренції та розвитку фінансово ринку.

Мета кваліфікаційної магістерської роботи – удосконалення фінансового механізму управління оборотними активами торговельного підприємства.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність постановки і вирішення наступних **завдань**:

визначено сутність оборотних активів, їх складові та функції;

узагальнено політику управління оборотними активами підприємства;

систематизовано показники ефективності використання оборотних

активів торговельного підприємства;

проведено загальну фінансово – господарську характеристику ТОВ «НЕДОРОГО»;

проаналізовано використання оборотних активів ТОВ «НЕДОРОГО»;

проведено оцінку ефективності використання оборотних активів ТОВ «НЕДОРОГО»;

розглянуто практичні аспекти організації управління оборотними активами ТОВ «НЕДОРОГО» на основі маркетингу;

проведено оптимізацію джерел фінансування оборотних активів на підприємстві;

вдосконалено механізм управління фінансуванням оборотних активів підприємства.

Об'єкт дослідження – процес управління оборотними активами торговельного підприємства.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів функціонування фінансового механізму управління оборотними активами торговельного підприємства.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої в роботі мети використовувались такі методи дослідження: *теоретичне узагальнення* – для вивчення і систематизації теоретичних підходів до визначення управління оборотними активами торговельних підприємств; *аналізу та синтезу* – для оцінки механізму управління оборотними активами торговельних підприємств; *класифікації* – для ідентифікації окремих елементів оборотних активів підприємств; *статистичного й техніко-економічного аналізу* – для оцінки оборотності та ефективності використання оборотних активів; *структурно-логічного аналізу* – для визначення етапів управління оборотними активами.

Наукова новизна кваліфікаційної магістерської роботи. У кваліфікаційній магістерській роботі удосконалено:

- форми і методи управління оборотними активами торговельного

підприємства на основі їх поділу на системну (умовно-постійну) частину та змінну складову. На відміну від існуючих підходів, пропонований ґрунтується на клієнт-орієнтованому підході і проведенні маркетингових досліджень.

Інформаційною базою дослідження є законодавчо-нормативні акти, наукові періодичні видання, монографії, матеріали науково-практичних конференцій, Інтернет-ресурси, офіційний сайт Державної служби статистики України, дані фінансової звітності ТОВ «НЕДОРОГО».

Практичне значення одержаних результатів. Результати кваліфікаційної магістерської роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень, у практичній діяльності торговельних підприємств.

Апробація результатів кваліфікаційної магістерської роботи. Результати дослідження, що містяться у кваліфікаційній магістерській роботі, пройшли апробацію та отримали схвалення на XII Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Фінанси: теорія і практика» (м. Київ, 2021).

Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної магістерської роботи. Кваліфікаційна магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст кваліфікаційної магістерської роботи розміщено на 90 сторінках друкованого тексту, у тому числі 28 таблиць, 17 рисунків та 2 додатка на 11 сторінках. Список використаних літературних джерел налічує 60 найменувань, який подано на 7 сторінках.

Публікації здобувача за темою кваліфікаційної магістерської роботи:

1. Горбачова О. М., Біляєва А. О. Клієнт-орієнтований підхід до управління фінансами торговельних підприємств. *Фінанси: теорія і практика: матер. Міжн. наук.-практ. Інтернет-конф.* (17.12.2021, м. Київ). К.: НАУ. С.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Оборотні активи: їх сутність, складові та функції

На будь-якому підприємстві одне з головних завдань – це раціональне використання оборотних активів, адже це один із головних чинників, котрий допоможе у безперервному функціонуванні підприємства навіть за умов кризи, інфляції чи збільшення кількості конкурентів на ринку. Оборотні активи в першу чергу впливають на конкурентоспроможність підприємства, збереження його стійкого фінансового положення на ринку, розвитку, стабільного виконання власних зобов'язань, підтримання своєї програми товарооборота та зменшення залежності від зовнішній чи внутрішніх коливань економіки.

Наразі можуть зустрітися різні варіації ресурсу, наприклад, такі як: оборотний капітал, оборотні кошти, оборотні фонди, та оборотні засоби. Проте як би хто їх не називав, а оборотні активи грають основну роль в забезпеченні безперебійного функціонування підприємства навіть в умовах криз, як на мікрорівні, так і в умовах більш серйозної економічної небезпеки.

Слід зазначити, що коли раніше вважали терміни оборотних коштів і оборотних активів дещо різним, то зараз їх ототожнюють один одному, певно для зручності роботи з науковою літературою. Навіть в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» вказано, що оборотні активи - гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи використання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу;. Проте пропонуємо розглянути схематичне відображення того, як оборотні активи підприємства в різні періоди та з уст різних наукових діячів набували різних назв, а то і значень,

на що вплинула відсутність одного методичного підходу. Схематично це зображено на рис 1.1.

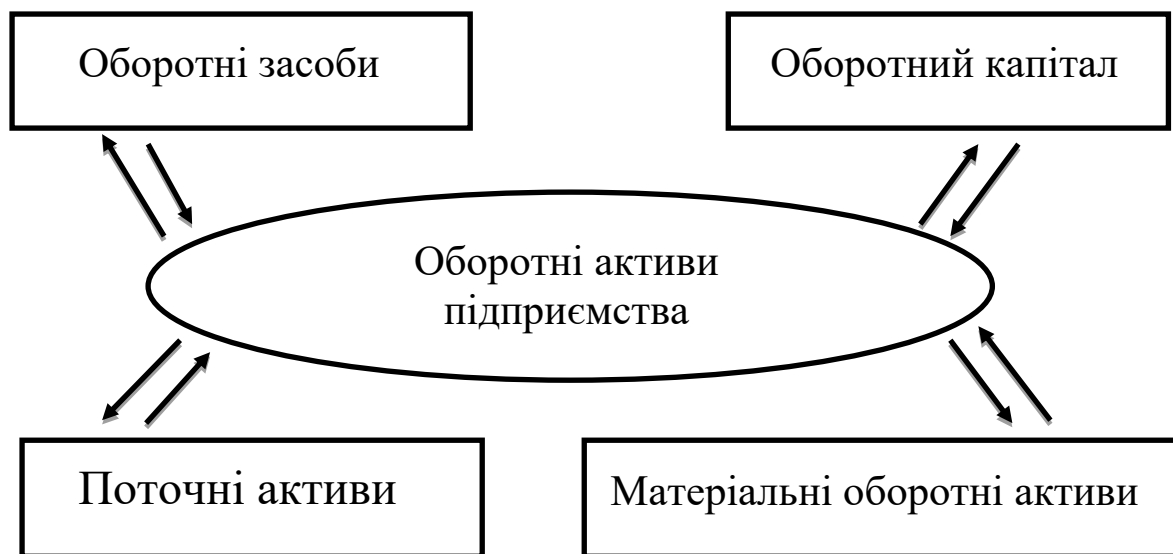

Рис. 1.1. Склад оборотних активів торговельного підприємства

Джерело: власна розробка

Проаналізувавши вищевказані визначення та трактування оборотних активів торговельного підприємства, ми візьмемо на себе сміливість запропонувати власне визначення даного терміну. Оборотні активи – це цінності підприємства котрі призначені для підживлення поточних процесів та діяльності суб’єкта господарювання, розрахованих на один операційний цикл чи операційний процес в цілому.

В економічній літературі постійно використовують різні терміни для того щоб описати деякі види активів. Для того щоб оперувати можливістю розглянути різницю між ними, пропонуємо розглянути їх класифікацію, що зображена на табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Класифікація активів торговельного підприємства

Ознаки	Види активів				
За формою функціонування	Матеріальні	Нематеріальні	Фінансові		Біологічні
За характером участі в господарському процесі	Оборотні			Необоротні	
За характером участі в інших видах діяльності	Операційні			Інвестиційні	
За можливістю амортизації	Ті, що амортизуються			Ті, що не амортизуються	
За ступенем цінності	Цінні			Малоцінні	
За ступенем ліквідності активів	Абсолютно ліквідні	Високоліквідні	Середньоліквідні	Малоліквідні	Неліквідні

Джерело: власна розробка

Також пропонуємо розглянути класифікацію оборотних та необоротних активів, та розподілення їх переваг і недоліків, що зображено на рис. 1.2.

На відміну від оборотних активів, необоротні можна використовувати неодноразово протягом одного циклу, проте вони все ж мають свій відсоток зносу, а також вони є найбільш незручними для маневреності, адже самі по собі низьколіквідні або неліквідні зовсім.

Класифікація та поділ активів на оборотні та необоротні, на нашу думку, є доволі вдалим рішенням, адже дозволяє суб'єкту господарювання найбільш точно побудувати баланс підприємства, здійснити раціональне планування витрат та розробити вдалу концепцію загальних принципів організації, орієнтуючись на подальше нарощення товарооборота, збільшення доходів, тощо.

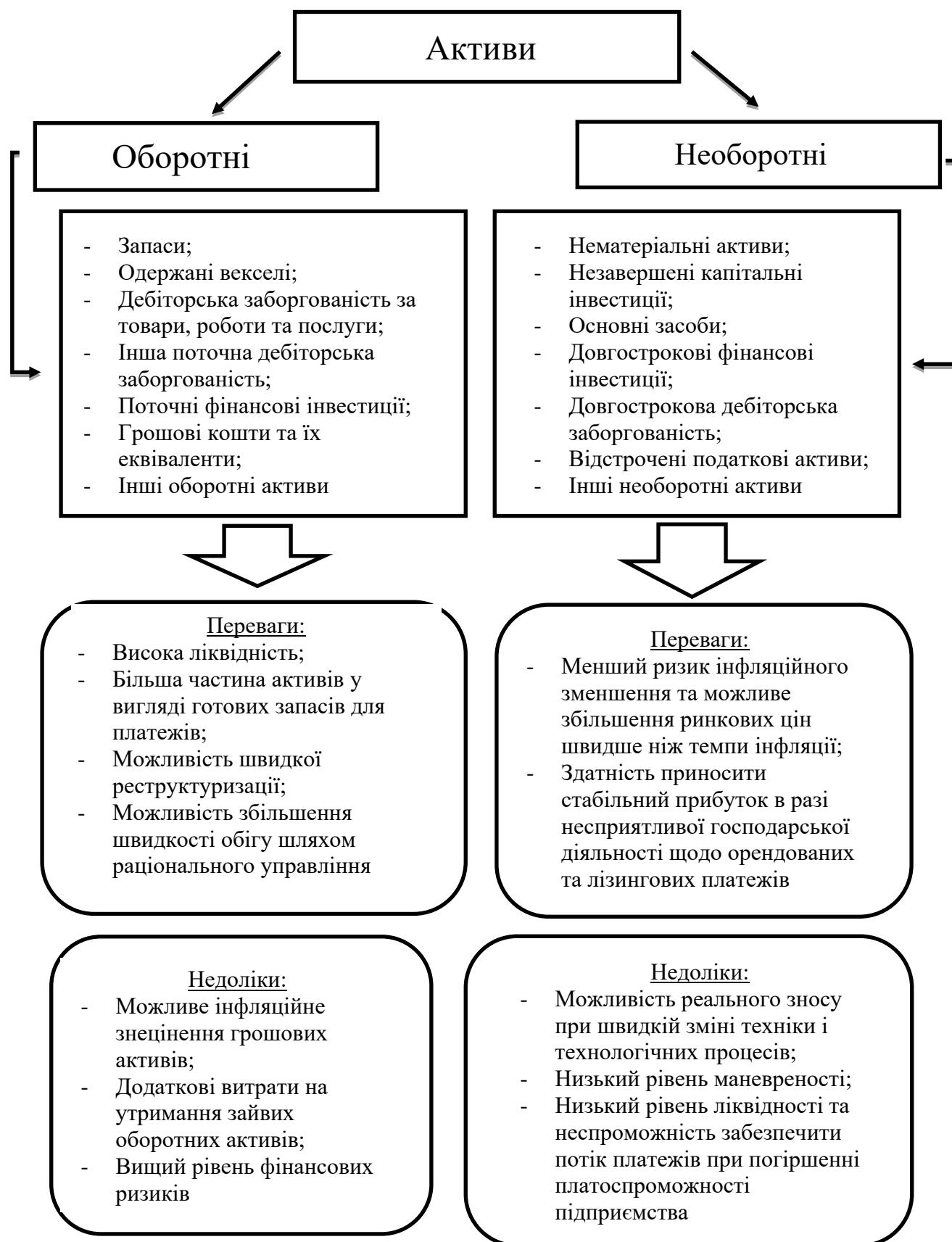

Рис. 1.2 – Порівняльна характеристика оборотних і необоротних активів

Джерело: власна розробка

Є різні підходи до класифікації оборотних активів торговельного підприємства:

1. За видами їх розрізняють:
 - грошові кошти;
 - запаси готової товарів;
 - запаси сировини, матеріалів та напівфабрикатів;
 - дебіторська заборгованість;
 - інші види оборотних активів.
2. За періодами функціонування:
 - постійна частина оборотних коштів;
 - змінна частина оборотних коштів.
3. За характером джерел формування:
 - власні оборотні активи;
 - чисті оборотні активи;
 - валові оборотні активи.
4. Залежно від методів планування та регулювання:
 - нормовані;
 - ненормовані.
5. Залежно від участі у кругообігу:
 - оборотні активи у сфері обігу;
 - оборотні активи у сфері товарооборота.

1.2. Політика управління оборотними активами підприємства

Політика управління оборотними активами підприємства – це частина загальної стратегії підприємства, котра включає в себе оптимізацію структури джерел фінансування та формування необхідної кількості оборотних активів. Ця політика конче необхідна підприємствам котрі бажають досягти ефективного управління для подальшого економічного процвітання навіть в умовах високої конкуренції.

Сама політика є доволі багаторівневим процесом, котрий потребує детальних планувань в різних аспектах діяльності підприємства. Пропонуємо розглянути приклад структурно-логічної схеми політики управління оборотними активами підприємства, що зображений на рис 1.3.

Рис. 1.3. Структурно-логічна схема управління оборотними активами підприємства

Джерело: власна розробка

Для підтримання нормального рівня діяльності підприємства за допомогою оборотних активів, їх кількість прийнято встановлювати в межах однієї третьої величини власного капіталу – це є показником нормативу рівня оборотних активів, що входить в основу політики формування оборотних активів торговельного підприємства.

При додержанні правил політики формування активів торговельного підприємства прибуток може досягти своєї максимальної точки. Якщо при цьому продовжувати збільшувати величину оборотного капіталу, то це призведе лише до того, що в підприємства з'являться тимчасово вільні кошти, проте подальшого збільшення прибутку очікувати не слід. Скоріше навпаки: завелика частка тимчасово вільних коштів потребуватиме додаткового обслуговування, що призведе до нікому не потрібних зайвих витрат.

Зі сказаного вище можемо прийти до висновку, що політика управління оборотними активами підприємства тримає за мету виконання двох головних завдань. А саме:

- 1) забезпечення платоспроможності підприємства;
- 2) дотримання потрібної кількості активів, їх правильної структури та рентабельності.

Кожне підприємство обирає свої альтернативи політики формування оборотних активів, проте їх об'єднує те, що всі вони виконують ці два основні завдання, крім другорядних, які залежать від специфіки підприємницької діяльності організації. Крім варіанту політики підприємство в праві обрати свою стратегію. Вона може бути агресивною, помірною чи консервативною, що і пропонуємо розглянути на рис 1.4.

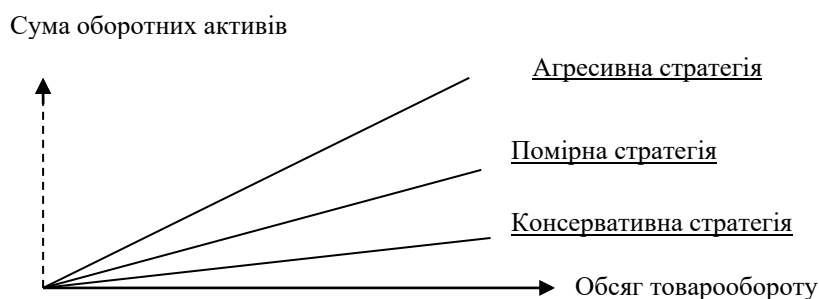

Рис. 1.4. Рівні оборотних активів для стратегій фінансування оборотного капіталу

Джерело: власна розробка

Як ми можемо бачити з наведеного вище графіку, від обраної підприємством стратегії управління напряду залежить обсяг суми оборотних активів. Розберемо кожну зі стратегій трішки детальніше.

Агресивна стратегія управління – це стратегія управління оборотними активами підприємства, яка характеризується високою питомою вагою оборотних активів серед загальних та тривалим періодом оборотності цих активів. Агресивну політику може дозволити собі підприємство, яке не має проблем з отриманням від банків короткострокових кредитів, адже ця політика передбачає великі запаси як готової товарів, так і сировини, що в свою чергу штучно збільшує дебіторську заборгованість. Для того щоб розпізнати чи веде підприємство агресивну політику, достатньо поглянути на рівень короткострокових кредитів у балансі пасивів підприємства – їх буде понад 50%. Приклад агресивної політики пропонуємо розглянути у табл. 1.2.

Таблиця 1.2.

Агресивна модель управління оборотними активами

Необоротні активи	Власний капітал
Постійна частина оборотних активів	Довгострокові зобов'язання
Змінна частина оборотних активів	Поточні зобов'язання

Джерело: власна розробка

Консервативна стратегія управління – це стратегія управління оборотними активами, яка характеризується певними обмеженнями в підвищенні кількості оборотних активів. Для того щоб вести консервативну політику, потрібно знати: обсяги проданої товарів, терміни надходження коштів, прогнозований обсяг запасів на майбутній період та достатньо низький період оборотності активів. Консервативна політика не підходить для підприємств, котрі не зможуть існувати з раптовим виникненням неплатоспроможності, якщо буде порушена система синхронності надходжень коштів та їх виплат. Але в цієї стратегії також є свої плюси, а

саме забезпечення підприємства високим рівнем рентабельності його активів. Модель консервативної політики пропонуємо розглянути у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Консервативна модель управління оборотними активами

Необоротні активи	Власний капітал
Постійна частина оборотних активів	Довгострокові зобов'язання
Змінна частина оборотних активів	

Джерело: власна розробка

Помірна стратегія управління – це стратегія управління оборотними активами не відрізняється вагомими відхиленнями, адже всі показники, наприклад, короткострокові кредити, оборотні активи, тощо, знаходяться на помірному рівні. Це найчастіше уживана політика для нещодавно створених підприємств, які ще не налагодили поставки товарів та знаходження коштів по відповідному графіку для консервативної стратегії, та які не залучили довірою банків, щоб отримувати короткострокові кредити для агресивної стратегії. Помірна модель управління виглядає так само як і агресивна, тобто для її розгляду пропонуємо повернутися до таблиці 1.2.

Кожному з цих трьох типів стратегій потрібні відповідні умови для існування. Наприклад, вислів відомого вченого – Бланка І.О. наголошує на тому, що мінімальне значення чистих оборотних активів більше схиляє підприємство до політики агресивного типу, тоді як високе значення цього ж показника (прямує до одиниці) спонукає підприємство обрати політику консервативного типу.

Крім цих моделей є також варіант ідеальної моделі управління активами, котру пропонуємо розглянути на табл. 1.4. Звичайно, у реальному житті цієї стратегії не існує, в навіть більше – не дивлячись на назву «ідеальна» ця стратегія є найбільш ризикованою, якщо дивитися з точки зору ліквідності підприємства.

Таблиця 1.4

Ідеальна модель управління оборотними активами

Необоротні активи	Власний капітал
	Довгострокові зобов'язання
Оборотні активи	Поточні зобов'язання

Джерело: власна розробка

В даному випадку слово «ідеал» означає не взірєць, до якого потрібно намагатися наблизитись, а скоріше ідеальне поєднання активів та джерел їх покриття. Тобто прагнути до штучної ідеальної моделі не варто ніякому підприємству. Вибір моделі фінансування оборотних активів торговельного підприємства залежно від рівня ризику, рентабельності та ліквідності наведено у табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Вибір моделі фінансування оборотних активів торговельного підприємства залежно від рівня ризику, рентабельності та ліквідності

Політика	Ознака	Оборотність	Ліквідність	Рентабельність	Ризики
1	2	3	4	5	6
Ідеальна	1) рівність оборотних активів та поточних зобов'язань; 2) довгострокові пасиви встановлюються на рівні необоротних активів	низька	низька	низька	Лівобічний Правобічний

Продовження табл. 1.5

1	2	3	4	5	6
Агресивна	1) високий рівень запасів, дебіторської заборгованості, грошових коштів; 2) відсутність проблем з отриманням довгострокових кредитів;	низька	достатня	невисока	Лівобічний
Консервативна	1) низький рівень оборотних активів; 2) умови жорсткої економії; 3) умови передбачуваності надходжень і платежів, обсягу запасів і продаж;	висока	низька	висока	Правобічний
Оптимальна	1) оптимальна питома вага оборотних активів у валюті балансу; 2) середній рівень поточних зобов'язань у загальній сумі пасивів підприємства.	висока	висока	висока	Лівобічний Правобічний

Джерело: власна розробка

Варто звернути увагу на крайній правий стовпчик табл. 1.5, де вказані види ризиків. Лівобічний ризик – це ризик появи нестачі або надлишків коштів, правобічний ризик – це ризик до появи надлишку або недостатньої кількості кредитів.

Крім такого прикладу також пропонуємо звернути увагу на матрицю вибору стратегії управління активами підприємства, з якої можна зробити висновки, що:

1) для консервативної політики управління поточними активами підходить помірною або консервативною політикою управління пасивами, але аж ніяк не агресивною;

- 2) помірна політика управління активами добре працює з будь-яким типом політики управління поточних пасивів;
- 3) агресивна політика управління активами співпрацює з агресивною або помірною політикою управління пасивами.

Для підприємств існують певний ряд критерії, які базуються на рівні ризику, ліквідності та показниках рентабельності. Пропонуємо розглянути саму матрицю вибору політики для кращої наочності та розуміння, вона зображена в табл. 1.6.

Таблиця 1.6

Матриця вибору політики комплексного оперативного управління поточними активами та поточними пасивами

Політика управління поточними пасивами	Політика управління поточними активами		
	<u>Консервативна</u>	<u>Помірна</u>	<u>Агресивна</u>
<u>Агресивна</u>	Не сполучається	Помірна	Агресивна
<u>Помірна</u>	Помірна	Помірна	Помірна
<u>Консервативна</u>	Консервативна	Помірна	Не сполучається

Джерело: власна розробка

Тобто кожне підприємство за допомогою такою матриці може самостійно обрати політику комплексного оперативного управління активами та пасивами.

Маючи за приклад таку модель фінансування оборотних активів підприємств залежно від рівня ризику, рентабельності та ліквідності ми можемо провести аналіз політик фінансування оборотних активів та зобразити його у вигляді табл. 1.7.

Торговельний бізнес починається з деякої суми коштів, що вкладаються у певну кількість ресурсів для закупівлі товару з метою його подальшого продажу. У результаті стадії закупівель оборотний капітал із грошової форми переходить у операційну (предмети праці або товари). На стадії реалізації оборотний капітал із товарної форми знову переходить у

грошову. Стадії кругообігу оборотного капіталу представлено на рис. 1.5.

Таблиця 1.7

Моделювання політик фінансування оборотних активів

Види активів торговельного підприємства	Політика фінансування			
	Ідеальна	Агресивна	Оптимальна	Консервативна
Необоротні активи	ДП	ДП	ДП	ДП
Постійна частина оборотних активів	ПЗ			
Змінна частина оборотних активів		ПЗ	ПЗ	

де ДП – довгострокові пасиви; ПЗ – поточні зобов'язання

Джерело: власна розробка

Проаналізувавши таблицю моделювання політик фінансування оборотних активів ми можемо бачити, що агресивна політика потребує в основному поточних зобов'язань, консервативна використовує їх в значно меншій кількості, а оптимальна дотримується правила золоті середини.

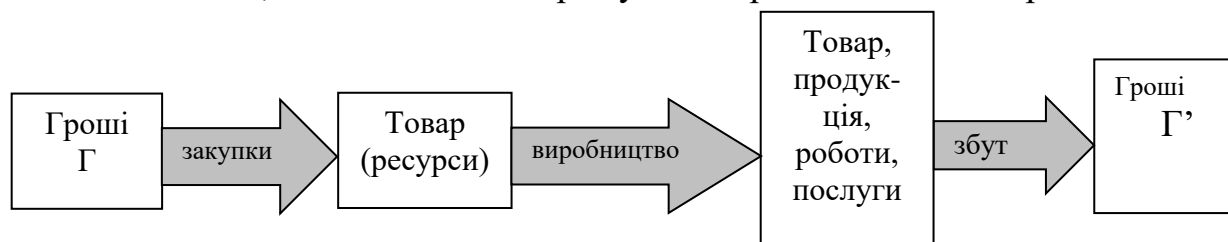

Рис. 1.5 - Стадії кругообігу капіталу підприємства

Джерело: власна розробка

Розміри початкової суми грошей (Д) і виручки (Д') від реалізації товарів не збігаються за розміром. Отриманий фінансовий результат торговельного бізнесу (прибуток, збиток) пояснює причини розбіжності.

Кругообіг капіталу охоплює три стадії: заготівельну (закупівлі); операційну; збутову. Чим швидше капітал зробить кругообіг, тим більше торговельне підприємство одержить і реалізує товарів при одній і тій же сумі капіталу за визначений відрізок часу. Затримка прямування коштів на будь-якій стадії веде до уповільнення оборотності капіталу, потребує додаткового вкладення коштів і може викликати значне погіршення фінансового стану підприємства. Досягнутий у результаті прискорення оборотності ефект виражається в першу чергу в збільшенні реалізації товарів без додаткового залучення фінансових ресурсів. Крім того, за рахунок прискорення оборотності капіталу відбувається збільшення суми прибутку, тому що звичайно до вихідної грошової форми він повертається зі збільшенням.

1.3. Показники ефективності використання оборотних активів торговельного підприємства

Ефективність підприємства зазвичай визначається не одним фактором та протягом тривалого періоду, адже для того щоб визначити показник ефективності варто дослідити багато коефіцієнтів. Саму ж ефективність здебільшого визначаються такі процеси як: аналіз оборотних активів, аналіз рівня організації процесів підприємства, їх узгодженість, тощо. Крім цього також звертається увага на контроль виконання планів товарооборота, ефективність прийняття управлінських рішень, раціональне використання оборотних активів торговельного підприємства тощо.

Для того щоб визначити, наприклад, оборотність оборотних активів потрібно розглянути низку факторів: тривалість обороту в днях, коефіцієнт оборотності та коефіцієнт навантаження. Коефіцієнт оборотності характеризується кількістю оборотів за певний період, (зазвичай беруть рік).

Коефіцієнт навантаження визначається як сума оборотних активів на одиницю товарів підприємства.

Для визначення ефективності використання оборотних активів нам знадобиться дізнатися швидкість руху цих активів, тобто швидкість обороту, і в залежності від результату можна формувати висновок. Чим більша оборотність оборотних активів, тим менше їх потрібно для виконання поставлених підприємством завдань.

Оборотність оборотних активів представлена кількістю оборотів активів за певний проміжок часу, та терміном цих оборотів в днях. Тобто, коефіцієнт оборотності можна розрахувати за формулою:

$$K_{об} = \frac{D}{\Phi_{об}}; \quad (1.1)$$

де D – річна сума доходів суб'єкта господарювання;

$\Phi_{об}$ – сума оборотних активів.

Кількість оборотів визначається, знаючи інформацію про обсяг товарів у її вартісному вираженні що виробляється на одну гривню оборотних активів.

Оборотність активів визначається за формулою:

$$T_{об} = \frac{D_k}{K_{об}}; \quad (1.2)$$

де D_k – кількість календарних днів в одному періоді.

Можна визначати як оборотність всіх активів, так і якусь їх окрему частину. Для того, щоб визначати не загальну картину, а більш локальні значення, необхідно робити співвідношення сум витрат за відповідними статтями до сум оборотних активів за цією ж статтею. При цьому термін обороту буде дорівнювати відношенню днів за період до кількості взятих оборотів.

Тривалість одного обороту оборотних активів можна вирахувати за формулою:

$$O = \frac{З}{(Т/Д)}; \quad (1.3)$$

де З – залишки оборотних активів;

Т – обсяг товарів;

Д – кількість днів у обраному періоді.

Якщо тривалість одного обороту зменшилася, це означає що оборотні активи використовуються більш оптимально.

Коефіцієнт оборотності активів можна визначити за формулою:

$$K_o = \frac{З}{Т}; \quad (1.4)$$

Чим вищий в даному випадку коефіцієнт, тим краще використовуються активи підприємства.

Коефіцієнт завантаження активів в обороті котрий обернений до коефіцієнта оборотності можна визначити за формулою:

$$K_z = \frac{Т}{З}; \quad (1.5)$$

Аналіз показників ефективності крім коефіцієнтів зазначених вище також може включати в себе показник віддачі оборотних активів, який визначається відношенням прибутку, отриманим за реалізацію товарів до залишків оборотних активів.

Також варто розглянути таке явище як вивільнення оборотних активів. До вивільнення активів призводить зміна швидкості обороту оборотних активів.

Розрізнять два види вивільнення оборотних активів:

- 1) абсолютне;
- 2) відносне.

Абсолютне вивільнення оборотних активів – це зменшення потреби в оборотних активах в порівнянні з минулим періодом, але при цьому обсяг товарооборота та реалізації лише збільшується.

Відносне вивільнення оборотних активів – це процес, під час якого збільшується обсяг товарооборота та реалізації товарів за рахунок повної суми оборотних активів чи її частки, котрі були збережені від час оптимізаційних процесів минулого періоду.

Беручи до уваги нинішній стан економіки України, у переважній більшості підприємств можна спостерігати лише відносне вивільнення оборотних активів.

Вивільнення оборотних активів розраховують за формулою:

$$O_{\text{вив}} = \frac{P_1}{D} \times (T_0 - T_1); \quad (1.6)$$

де T_1, T_0 – тривалість одного обороту для відповідно звітнього та минулого періодів;

P_1/D – сума реалізації за один день звітнього періоду.

Оборотність – це процес за якого визначається швидкість руху оборотних активів. Чим більша оборотність активів – тим кращі показники ефективності роботи підприємства, адже прискорення оборотності активів збільшує обсяг товарооборота та реалізації товарів без витрат на це допоміжних грошових ресурсів.

Не менш важливим показником ефективності використання оборотних активів торговельного підприємства є коефіцієнт рентабельності оборотних активів. Цей коефіцієнт дозволяє визначити наскільки суб'єкт господарювання вдало та оптимізовано використовує власні ресурси, котрі оснований на джерелах фінансування.

Коефіцієнт рентабельності розраховується за формулою:

$$R_{OA} = \text{ЧП} / \overline{OA}; \quad (1.7)$$

де ЧП – чистий прибуток за рік;

\overline{OA} – вартість оборотних активів торговельного підприємства в середньому за рік.

Пропонуємо проаналізувати дану формулу:

- якщо $R_{OA} > 0$, це може свідчити про те, що у підприємства є власні кошти, які вони можуть фінансувати у оборотні активи;

- якщо $R_{OA} < 0$, це може означати, що фінансовий стан підприємства відносно не стійкий і фінансуються у оборотні активи не власні кошти, а залучені.

Висновки до розділу 1

1. Виходячи з усього вищевказаного приходимо до висновків, що оборотні активи – це сукупність цінностей підприємства, спрямованих на підживлення чи обслуговування операційного процесу і які повністю використовуються за час відведений для одного повного циклу товарооборота. Для того щоб мати можливість ефективно розподіляти ресурси для товарооборота, оборотні активи були поділені на класифікації за видами, періодами функціонування, джерелами формування, методами планування та регулювання, участю у кругообігу, тощо. Де в свою чергу були розподілені на більш дрібні ланки. Хоч оборотні активи це лише одна з частинок великого механізму загальних активів торговельного підприємства, проте вони займають провідне місце у формуванні ресурсної бази товарооборота, підвищують ліквідність та допомагають підприємствам займати провідні місця на ринках економіки України.

2. Для формування хорошої управлінської системи на підприємстві потрібно звернутися до політик управління оборотними активами. Від якості управління активами залежить багато факторів, котрі напряму впливають на підприємство, а саме: рівень платоспроможності, рентабельності, товарооборота, стійкості перед ризиками, ліквідності, тощо. Аналіз політики суб'єкта господарювання, котра виконує функцію управління оборотними активами дає змогу спрогнозувати ризики, пов'язані з товарооборотом, виявити недоліки операційного процесу та удосконалити модель

стратегічного розвитку підприємства, що в свою чергу призведе до підвищення ефективності використання оборотних активів, збільшення ліквідності, конкурентоспроможності та прибутків.

3. В умовах ринкової економіки необхідним підґрунтям для нормального функціонування підприємства є наявність у нього достатньої кількості оборотних активів та оптимальної структури їх використання. Проте лише наявності необхідної кількості оборотних активів буде замало для ефективного функціонування підприємства, адже крім цього конче потрібно мати інформаційну базу для вдалого планування процесів пов'язаних з оборотними активами, їх контролю, оптимізації прийняття управлінських рішень щодо підвищення ефективності використання оборотних активів, тощо.

РОЗДІЛ 2

**ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ
АКТИВІВ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ
«НЕДОРОГО»)**

**2.1. Загальна фінансово – господарська характеристика ТОВ
«НЕДОРОГО»**

Об'єктом кваліфікаційної магістерської роботи є ТОВ «НЕДОРОГО».
Інформацію з ЄДР можна розглянути на таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Характеристика ТОВ «НЕДОРОГО» за інформацією з ЄДР

ЄДРПОУ:	38977343
Назва:	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "НЕДОРОГО" (ТОВ "НЕДОРОГО")
Організаційна форма:	Товариство з обмеженою відповідальністю
Адреса:	03680, місто КИЇВ, вулиця МАШИНОБУДІВНА, будинок 44
Стан:	Зареєстровано
Дата реєстрації:	14.11.2013 (8 років)
Уповноважені особи:	Пігулевич Леонід Миколайович (керівник)
Статутний капітал:	50 000 грн
Засновники:	Пігулевич Леонід Миколайович — Бенефіціар 28.12.1961 Року народження, Рнокпп - Україна, 03069, Київ, Солом'янський р-н., вулиця Монтажників, будинок 42, квартира 2

Джерело: власна розробка

Ключові дати:

Державна реєстрація 14.11.2013

Перша пропозиція 09.11.2017 + 3 р. 11 міс. 26 д.

Перший контракт 14.11.2017 + 5 д.

Види діяльності ТОВ «НЕДОРОГО»:

46.43 Оптова торгівля побутовими електротоварами й електронною апаратурою побутового призначення для приймання, записування, відтворення звуку й зображення;

46.49 Оптова торгівля іншими товарами господарського призначення;

46.51 Оптова торгівля комп'ютерами, периферійним устаткуванням і програмним забезпеченням;

47.19 Інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах;

47.41 Роздрібна торгівля комп'ютерами, периферійним устаткуванням і програмним забезпеченням у спеціалізованих магазинах;

47.42 Роздрібна торгівля телекомунікаційним устаткуванням у спеціалізованих магазинах;

47.43 Роздрібна торгівля в спеціалізованих магазинах електронною апаратурою побутового призначення для приймання, записування, відтворення звуку й зображення;

47.54 Роздрібна торгівля побутовими електротоварами в спеціалізованих магазинах;

47.91 Роздрібна торгівля, що здійснюється фірмами поштового замовлення або через мережу Інтернет;

47.99 Інші види роздрібної торгівлі поза магазинами;

53.20 Інша поштова та кур'єрська діяльність;

63.11 Оброблення даних, розміщення інформації на веб-вузлах і пов'язана з ними діяльність;

63.99 Надання інших інформаційних послуг, н.в.і.у.;

68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна;

82.20 Діяльність телефонних центрів.

Стан підприємства відносно сплати податків можна перегнути на табл.

2.2.

Таблиця 2.2

Стан ТОВ «НЕДОРОГО» за податковими зобов'язаннями

Перебуває на обліку:	ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ #37507880 Дата взяття на облік: 15.11.2013
Реєстр платників єдиного внеску	ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У М. КИЄВІ #43141267 Дата взяття на облік: 15.11.2013 Номер взяття на облік: 10000000058658
Реєстр платників податків	ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У М. КИЄВІ #43141267 Дата взяття на облік: 15.11.2013 Номер взяття на облік: 265813181679
Податковий борг:	Відсутній
Платник ПДВ:	Індивідуальний податковий номер: 389773426581 Дата реєстрації платником ПДВ: 25.12.2013

Джерело: власна розробка

ТОВ «НЕДОРОГО»: учасник у 55 закупівлях; переможець у 50 закупівлях на суму 751 577.24 грн; підписано 49 договорів на суму 777 509.41 грн; очікується 1 договір на суму 1 724.16 тис. грн. Підписані контракти ТОВ «НЕДОРОГО» з 2017 по 2021 роки можна спостерігати на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Контракти ТОВ «НЕДОРОГО» за 2017 – 2021 роки

Джерело: власна розробка

ТОВ «НЕДОРОГО» за роки своєї діяльності підписали контракти з такими областями:

- Київська область (сума контрактів 420 тис.грн);
- Хмельницька область (сума контрактів 1,7 тис.грн);
- Черкаська область (сума контрактів 2,3 тис.грн);
- Кропивницька область (сума контрактів 82 тис.грн);
- Дніпровська область (сума контрактів 11 тис.грн);
- Запорізька область (сума контрактів 13 тис.грн);
- Луганська область (сума контрактів 7,9 тис.грн).

Наочно це можна побачити на рис. 2.2.

Рис. 2.2 - Области та суми підписаних договорів з ТОВ «НЕДОРОГО»

Джерело: власна розробка

Реалізація товарів здійснюється в процесі взаємодії праці людини та певних засобів виробництва. Важливим елементом продуктивних сил і головним джерелом розвитку економіки є люди. Існує безпосередня залежність рівня добробуту від якості трудового потенціалу підприємства. Основні техніко-економічні показники, які характеризують трудовий потенціал підприємства ТОВ «НЕДОРОГО» наведено в табл.2.3.

Таблиця 2.3

Динаміка показників використання трудового потенціалу ТОВ «НЕДОРОГО» за 2018-2020 рр.

№ п/п	Найменування показника	Одиниці виміру	2018	2019	2020	Темпи зростання, зменшення, %	
						2019 до 2018	2020 до 2019
1.	Обсяг товарообігу	Тис. грн.	718,4	968,9	3893	134,87	541,9
2.	Середньооблікова чисельність персоналу	Чол.	4	5	6	107,14	150
3.	Фонд оплати праці	Тис. грн./чол.	55,3	63,8	108,4	115,37	196,02
4.	Продуктивність праці	Тис. грн./чол	179,60	193,78	648,83	14,18	455,05

Джерело: власні розрахунки

Протягом трирічного періоду простежується стійка тенденція до росту товарообігу, він значно збільшився, а саме з 718,4 тис. грн. в 2018р. до 3893 тис. грн. в 2020р. внаслідок покращення організації маркетингової діяльності підприємства. В 1,5 рази зросла середньооблікова чисельність персоналу - з 4 до 6 чоловік. Збільшення персоналу підприємства супроводжувалося зростанням фонду оплати праці. ФОП в 2020 р. склав 108,4 тис. грн., що майже у 2 рази вище в порівнянні з рівнем 2018р. Продуктивність праці зросла з 179,60 тис. грн./чол. до 648,83 тис. грн./чол.

Засоби виробництва за своїм матеріально-речовим складом становлять операційні фонди підприємства, які поділяються на основні та оборотні. Забезпечення певних темпів розвитку і підвищення ефективності виробництва можливе за умови інтенсифікації відтворення та ліпшого використання діючих основних засобів підприємства.

В табл.2.4 наведено показники ефективності використання та відтворення основних засобів ТОВ «НЕДОРОГО» за 2018-2020 рр.

Таблиця 2.4

Показники ефективності використання та відтворення основних засобів ТОВ «НЕДОРОГО» за 2018-2020 рр.

№ п/п	Найменування показника	Одиниці виміру	2018	2019	2020	Темпи зростання, зменшення, %	
						2019 до 2018	2020 до 2019
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Середньорічна вартість основних засобів	Тис. грн.	133,4	129,2	121,2	96,85	90,85
2	Фондовіддача	Коеф.	5,39	7,50	32,12	139,15	595,92
3	Фондоозброєність праці	Тис. грн./чол.	9,53	8,61	5,77	90,35	60,55
4	Сума зносу	Тис. грн.	47,1	57,20	69,20	121,44	146,92
5	Коефіцієнт зносу	Коеф.	0,35	0,44	0,57	125,71	162,86
6	Коефіцієнт придатності	Коеф.	0,65	0,56	0,43	86,15	66,15
7	Чистий прибуток	Тис. грн.	-49	-135,4	140,2	276,33	-286,12
8	Рівень рентабельності основних засобів	%	-36,73	-104,80	115,68	285,33	-314,95
9	Вартість уведених основних засобів	Тис. грн.	6,7	35,6	20,7	531,34	308,96
10	Вартість основних засобів на кінець року	Тис. грн.	93,4	113,7	127,6	121,73	136,62
11	Коефіцієнт оновлення основних засобів	Коеф.	0,07	0,31	0,16	442,86	228,57
12	Вартість виведених основних засобів	Тис. грн.	1,4	15,3	6,8	1092,86	485,71

Продовження табл. 2.4

1	2	3	4	5	6	7	8
13	Вартість основних засобів на початок року	Тис. грн.	88,1	93,4	113,7	106,02	129,06
14	Коефіцієнт вибуття основних засобів	Коеф.	0,02	0,16	0,06	800,00	300,00
	Приріст основних засобів		5,3	20,3	13,9	383,02	262,26
15	Коефіцієнт приросту основних засобів	Коеф.	0,06	0,22	0,12	366,67	200,00

Джерело: власні розрахунки

Середньорічна вартість основних засобів підприємства скоротилася на 9,15%. Але фондвідача зросла майже в 6 разів, в тому числі за рахунок збільшення обсягу продажів. Основні засоби підприємства є доволі зношеними. Підприємство неефективно використовувало основні засоби протягом 2018-2019 р. , але в 2019 р. відбулося значне оновлення основних засобів. Перейдемо до аналізу використання оборотних активів ТОВ «НЕДОРОГО».

2.2. Аналіз використання оборотних активів ТОВ «НЕДОРОГО»

Для того, щоби визначити оптимальні структуру та склад оборотних коштів, а також потребу в них, та джерела їх формування оборотні активи «НЕДОРОГО» необхідно класифікувати, опираючись на фінансовий стан підприємства. Оборотні активи ТОВ «НЕДОРОГО» включають в себе: запаси; дебіторську заборгованість; грошові кошти.

В основу розрахунків оборотності приймаються середньорічні залишки оборотних коштів звітного періоду й за минулий рік й одноденний оборот по реалізації товарів, робіт і послуг (табл.2.5).

Таблиця 2.5

Аналіз оборотності оборотних коштів ТОВ «НЕДОРОГО»

Показники	2018	2019	2020	Зміна	
				2019 до 2018	2020 до 2019
Товарооборот, тис. грн.	718,4	968,9	3893	250,5	2924,1
Середні залишки оборотних коштів, тис. грн., у т.ч.	967,9	6098,4	2926,2	5130,5	-3172,2
Матеріальних	217,8	3161,1	403,1	2943,3	-2758
Дебіторської заборгованості	749,6	2752,8	2519,3	2020,2	-233,5
Коефіцієнт оборотності: Всіх оборотних коштів	0,74	0,16	1,33	-0,58	1,17
Матеріальних	3,30	0,31	9,66	-2,99	9,35
Дебіторської заборгованості	0,96	0,35	1,55	-0,61	1,2
Тривалість обороту, днів: Всіх оборотних коштів	486	2250	271	1764	-1979
Матеріальних	109	1161	37	1052	-1124
Дебіторської заборгованості	375	1029	232	654	-796

Джерело: власні розрахунки

Результати аналізу свідчать, що підприємство має надзвичайно низьку оборотність оборотних коштів. В 2018р. та 2019р. вони не здійснили жодного повного обороту, коефіцієнт оборотності склав відповідно 0,74 та 0,16. Це обумовило високу тривалість одного обороту – відповідно 486 днів та 2250 днів. В 2018р. більшу оборотність мали матеріальні оборотні кошти – 3,3 в порівнянні з дебіторською заборгованістю, коефіцієнт оборотності якої склав

0,96. Збільшення вартості дебіторської заборгованості в 2019р. призвело до скорочення коефіцієнта оборотності на 0,61.

Стрімке зростання в 2020р. обсягу продаж на фоні скорочення вартості оборотних активів потягло за собою прискорення їх оборотності та скорочення тривалості обороту. Всі оборотні кошти скоротили період свого обороту на 1979 днів в порівнянні з попереднім роком, матеріальні – на 1124 дня, дебіторська заборгованість – на 796 днів. Проведений аналіз дозволяє зробити висновок про незадовільний майновий стан підприємства, низький операційний потенціал. Однак ділова активність підприємства, що виражається обсягами продаж і оборотністю активів, за рік істотно зростає.

Всі активи підприємства, відповідно до міжнародної практики залежно від ступеня ліквідності, діляться на наступні групи (табл.2.6): абсолютно ліквідні - кошти в банку й касі; добре ліквідні - цінні папери, дебітори (крім сумнівних), товарні запаси; важко ліквідні - довгострокові активи: земля, будинки, спорудження, машини й обладнання; нематеріальні активи.

У структурі оборотних активів підприємства на початок року найбільшу питому вагу мають товарні запаси й дебіторська заборгованість. Однак, питома вага товарів скоротилася за рік на 38,06%. Причиною цього стало збільшення питомої ваги дебіторської заборгованості на 45,14%. У структурі дебіторської заборгованості виникла сумнівна. Її питома вага досить велика - 53,29%. Для оцінки ліквідності підприємства розрахуємо показники, наведені у табл. 2.7. Значення коефіцієнтів є незадовільними. В 2019 р. показники загальної ліквідності, проміжної та абсолютної скоротилися відповідно на 0,06, 0,33, 0,0003. Це негативно характеризує роботу підприємства. В 2020р. намітилася незначна тенденція до поліпшення цих коефіцієнтів – відповідно на 0,03; 0,43; 0,0011.

Таблиця 2.6

Аналіз стану оборотних активів ТОВ «НЕДОРОГО»

Група оборотних активів	1.01.2020		1.01.2021		Зміна	
	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%	Тис. грн.	%
1. Товари	3161,1	51,83	403,1	13,78	3161,1	-38,06
2. Дебіторська заборгованість	2752,8	45,14	2519,3	86,09	2752,8	45,14
2.1. у т.ч. сумнівна	0	0,00	1851,9	63,29	1851,9	63,29
3. Кошти	1,3	0,02	3,8	0,13	1,3	0,02
4. Усього активи, що важко реалізуються	0	0,00	1851,9	0,63	0	0,00
5. Усього оборотні активи	6098,4	100,0	2926,2	100,0	6098,4	100,0

Джерело: власні розрахунки

Таблиця 2.7

Розрахунок показників ліквідності ТОВ «НЕДОРОГО»

Коефіцієнт	2018	2019	2020	Зміна	
				2019 до 2018	2020 до 2019
1	2	3	4	5	6
Оборотні активи	967,9	6098,40	2926,20	5130,5	-3172,2
Поточні зобов'язання	993,8	6269,90	2912,70	5276,1	-3357,2
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,03	0,97	1,00	-0,06	0,03
Кошти, дебіторська заборгованість	750,1	2754,10	2523,10	2020	-231,00
Коефіцієнт проміжної	0,77	0,44	0,87	-0,33	0,43

Закінчення табл. 2.7

1	2	3	4	5	6
ліквідності					
Кошти	0,5	1,30	3,80	0,8	2,50
Коефіцієнт ліквідності	термінової 0,0005	0,0002	0,0013	-0,0003	0,0011

Джерело: власні розрахунки

Однак, значення показників ліквідності істотно менше нормативних.

У табл. 2.8 виконаний аналіз динаміки й структури дебіторської заборгованості.

Таблиця 2.8

Аналіз динаміки й структури дебіторської заборгованості ТОВ «НЕДОРОГО»

Вид дебіторської заборгованості	1.01.2020		1.01.2021		Зміна	
	Тис. грн.	Структура, %	Тис. грн.	Структура, %	Тис. грн.	Структура, %
За товари, роботи й послуги	0	0,00	2487	98,72	2487	98,72
По розрахунках з бюджетом	626,9	22,77	25,8	1,02	-601,1	-21,75
По виданих авансах	565,6	20,55	0	0,00	-565,6	-20,55
По нарахованих доходах	0	0,00	0	0,00	0	0,00
По внутрішніх розрахунках	977,3	35,50	0	0,00	-977,3	-35,50
Інша поточна заборгованість	583	21,18	6,5	0,26	-576,5	-20,92
Усього	2752,8	100,00	2519,3	100,00	-233,5	0,00

Джерело: власні розрахунки

Дебіторська заборгованість підприємства скоротилася за рік на 233,5 тис. грн., що позитивно характеризує роботу підприємства. У структурі дебіторської заборгованості найбільша питома вага на початок року має заборгованість по внутрішніх розрахунках, на кінець періоду - за роботи, товари й послуги. За 2020 рік питома вага дебіторської заборгованості за товари, роботи й послуги зросла до рівня 98,72%. Це відбулося через скорочення заборгованості по розрахунках з бюджетом, по виданих авансах, по внутрішніх розрахунках й іншій поточній заборгованості.

У той же час дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги зросла. У табл.2.9 виконаний аналіз динаміки й структури кредиторської заборгованості.

Таблиця 2.9

Аналіз динаміки й структури кредиторської заборгованості ТОВ «НЕДОРОГО»

Вид кредиторської заборгованості	1.01.2020		1.01.2020		Зміна	
	Тис. грн.	Структура, %	Тис. грн.	Структура, %	Тис. грн.	Структури, %
1	2	3	4	5	6	7
По векселях	51,50	0,82	0,00	0,00	-51,50	-0,82
За товари, роботи й послуги	6178,30	98,54	2697,50	92,61	-3480,80	-5,93
По авансах	9,00	0,00	0,00	0,00	-9,00	0,00
По розрахунках з бюджетом	16,40	0,26	23,70	0,81	7,30	0,55
По позабюджетних платежах	0,20	0,00	0,00	0,00	-0,20	0,00
По страхуванню	0,30	0,00	0,00	0,00	-0,30	0,00
По оплаті праці	4,20	0,07	2,80	0,10	-1,40	0,03

Закінчення табл. 2.9

1	2	3	4	5	6	7
По внутрішніх розрахунках	0,00	0,00	188,70	6,48	188,70	6,48
Інша поточна заборгованість	10,00	0,16	0,00	0,00	-10,00	-0,16
Усього	6269,90	100,00	2912,70	100,00	-3357,20	0,00

Джерело: власні розрахунки

Кредиторська заборгованість підприємства скоротилася на 3357,2 тис. грн., насамперед за рахунок скорочення заборгованості за роботи, товари й послуги на 3480,8 тис. грн. У структурі кредиторської заборгованості найбільшу питому вагу має кредиторська заборгованість за товари, роботи й послуги. Однак, за рік вона скоротилася на 5,93% і досягла рівня 92,61%. У табл. 2.10 наведений порівняльний аналіз дебіторської й кредиторської заборгованості.

Таблиця 2.10

Порівняльний аналіз дебіторської й кредиторської заборгованості ТОВ «НЕДОРОГО»

Вид заборгованості	1.01.2020	1.01.2020	Зміна
Дебіторська	2752,8	2519,3	-233,5
Кредиторська	6269,9	2912,7	-3357,2
Різниця	-3517,1	-393,4	3123,7

Джерело: власні розрахунки

Кредиторська заборгованість значно перевищує дебіторську, це негативно характеризує підприємство. Це відбувається внаслідок нестачі власних коштів для фінансування діяльності підприємства

2.3. Оцінка ефективності використання оборотних активів ТОВ «НЕДОРОГО»

Кінцевий результат роботи підприємств оцінюється рівнем ефективності - обсягом отриманого прибутку (доходу), який відображається у формі 2 «Звіт про фінансові результати і їхнє використання». У табл.2.11 виконаний аналіз фінансових результатів підприємства.

Таблиця 2.11

Формування доходу ТОВ «НЕДОРОГО» за 2018-2020 рр.

Показники	2018	2019	2020	Темпи зростання, зменшення, %	
				2019 до 2018	2020 до 2019
1. Чистий дохід від реалізації товарів	718,4	968,90	3893,00	134,87	541,90
2. Собівартість реалізованих товарів	617,2	854,50	3549,80	138,45	575,15
3. Валовий прибуток	101,2	114,40	343,20	113,04	339,13
4. Збитки					
5. Інші операційні доходи					
6. Разом валовий дохід	101,2	114,40	343,20	113,04	339,13

Джерело: власні розрахунки

У 2018р. та 2019р. підприємство працювало збитково. За 2020 р. виручка від реалізації товарів зросла на 2924,1 тис. грн., а собівартість реалізованих товарів - на 2695,3 тис. грн. У результаті цього валовий прибуток збільшився на 228,8 тис. грн. або в 3рази. Підприємство в базисному році працювало збитково, у звітному прибутково. За рік прибуток від операційної діяльності зросла на 235,4 тис. грн. Підприємство не має прибутки від фінансово-інвестиційної діяльності.

За 2020 р. виручка від реалізації товарів зросла на 2924,1 тис. грн., а собівартість реалізованих товарів – майже у 6 разів у порівнянні з 2018 р.. У результаті цього валовий прибуток збільшився на 242 тис. грн. або в 3рази. Темпи зростання чистого доходу у 2018-2020 рр. склали 134,87% та 541,9%, валового доходу – 113,4% і 339,13%.

На підставі "Звіту про фінансові результати" (форма 2) згрупуємо витрати підприємства за елементами витрат (табл. 2.12) та за функціональною ознакою (табл. 2.13). Аналіз операційних витрат за елементами дозволяє визначити потреби підприємства в коштах на оплату праці, в матеріальних ресурсах тощо. В структурі витрат найбільшу питому вагу мають витрати на оплату праці – вона зросла з 55,3% в 2018 р. до 57,9% в 2020 р. Зростання витрат склало 24,4 тис. грн., або 118,5%. Приріст обумовлено в основному іншими операційними витратами. За результатами аналізу табл.2.13 можна докладніше встановити вплив кожного елемента на рівень собівартості та, відповідно, на фінансовий і економічний стан підприємства.

Аналіз витрат за статтями калькуляції дозволить установити центри зосередження витрат та пошуку резервів їх зменшення. Основну питому вагу в структурі витрат має собівартість реалізованих товарів, причому вона зросла з 79,9% до 95,78%. Зростання витрат склало 2933,6 тис. грн., або 479,75%. Приріст обумовлено збільшенням собівартості реалізованих товарів на 2932,6 тис. грн. або на 575,15%.

Проаналізуємо фінансові показники діяльності підприємства, визначимо кількісний вплив факторів на зміну чистого прибутку підприємства (табл. 2.14). Протягом 2018-2019 рр. підприємство працювало збитково, чистий прибуток у 2020 р. склав 130,83 тис. грн. Фінансовий результат у відношенні до 2018 р. покращився на 241 тис. грн. Наведемо схему розподілу чистого прибутку. Протягом 2018-2019 рр. підприємство працювало збитково, прибуток 2020 р. пішов на покриття збитків минулих років.

Таблиця 2.12

Аналіз елементів операційних витрат ТОВ «НЕДОРОГО» за 2018-2020 рр.

Показники	2018		2019		2020		Зростання (+), зниження (-)		Темпи зростання (+), зменшення (-), %	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	2019 до 2018	2020 до 2019	2019 до 2018	2020 до 2019
1. Матері-альні витрати	3,2	2,43	8,8	5,40	4,8	3,07	5,6	1,6	275	150
2. Витрати на оплату праці	55,3	41,92	63,8	39,17	57,9	37,04	8,5	2,6	115,37	104,70
3. Відрахування на соціальні заходи	19,1	14,48	22,3	13,69	21,4	13,69	3,2	2,3	116,75	112,04
4. Амортизаційні відрахування	5,1	3,87	8,8	5,40	12	7,68	3,7	6,9	172,55	235,29
5. Інші операційні витрати	49,2	37,30	59,2	36,34	60,2	38,52	10	11	120,33	122,36
Разом	131,9	100	162,9	100	156,3	100	31	24,4	123,50	118,50

Джерело: власні розрахунки

Таблиця 2.13

Аналіз витрат ТОВ «НЕДОРОГО» за функціональною ознакою за 2018-2020 рр., тис. грн.

Показники	2018		2019		2020		Зростання (+), зниження (-)		Темпи зростання (+), зменшення (-). %	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	2019 до 2018	2020 до 2019	2019 до 2018	2020 до 2019
1 . Собівартість реалізованих товарів	617,2	79,90	854,5	83,99	3549,8	-608,4	-612,4	1,43	0,78	-608,4
2. Адміністративні витрати	45,5	5,89	34,5	3,39	11,7	18,3	12,4	140,2	127,3	18,3
3. Витрати на збут	109,8	14,21	128,4	12,62	84,4	-87,5	-88,4	20,31	19,49	-87,5
4. Інші операційні витрати		0,00		0,00	60,2	8,8	12			8,8
Разом	772,5	100,0	1017,4	100,0	3706,1	-713,3	-712,3	7,66	7,79	-713,3

Джерело: власні розрахунки

Таблиця 2.14

Аналіз формування чистого прибутку ТОВ «НЕДОРОГО» за 2018-2020 рр., тис. грн

Показники	2018	2019	2020	Зростання (+), зниження (-)		Темпи зростання (+), зменшення (-), %	
	тис. грн	тис. грн	тис. грн	2019 до 2018	2020 до 2019	2019 до 2018	2020 до 2019
1. Валовий дохід	101,2	114,40	343,20	13,2	242	113,04	339,13
2. Витрати обігу	155,3	162,9	156,3	7,6	1	104,89	100,64
3. Фінансові результати від операційної діяльності прибуток збиток	54,1	-48,50	186,90	-102,6	132,8	-89,65	345,47
4. Інші доходи							
5. Інші витрати	5,1	86,9		81,8		1703,92	
6. Фінансові результати прибуток збиток	-49	-135,40	186,90	-86,4	235,9	276,33	-381,43
8. Податок на прибуток			46,7	0	46,7		
9. Чистий прибуток збиток	-49	-135,40	140,2	-86,4	189,2	276,33	-286,12

Джерело: власні розрахунки

Розрахуємо та проаналізуємо показники фінансового стану в табл.2.15.

Таблиця 2.15

Динаміка показників фінансового стану підприємства ТОВ «НЕДОРОГО» за 2018-2020 рр.

Показники	Нормативне значення	2018	2019	2020	Відхилення (+, -)	
					2019 до 2018	2020 до 2019
1	4	5	6	7	8	9
Фінансовий результат від звичайної діяльності		-49	-135,40	186,90	-86,4	235,9
Активи		1014,2	6154,9	2984,6	5140,7	1970,4
1. Рентабельність ресурсів (активів), %		-4,83	-2,20	6,26	2,63	11,09
Власний капітал		20,4	-115	71,9	-135,4	51,5
2. Рентабельність власного капіталу, %		-240,20	117,74	259,94	357,94	500,14
Необоротні активи, тис. грн.		46,3	56,5	58,4	10,2	12,1
Оборотні активи, тис. грн.		967,9	6098,4	2926,2	5130,5	1958,3
3. Коефіцієнт мобільності активів		20,9	107,9	50,11	87	29,21
Поточні зобов'язання		993,8	6261,90	2912,70	5268,1	1918,9
Кошти		0,5	1,30	3,80	0,8	3,3
4. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,35	0,0005	0,0002	0,0013	-0,0003	0,0008
5. Коефіцієнт покриття (поточної ліквідності)	>2	0,97	0,97	1,00	0	0,03

Закінчення табл. 2.15

1	4	5	6	7	8	9
6. Чиста виручка від реалізації товарів, тис. грн.		718,4	968,9	3893	250,5	3174,6
7. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів, оборотів		0,74	0,16	1,33	-0,58	0,59
8. Період одного обороту оборотних коштів, днів		493	2281	271	1788	-222
9. Коефіцієнт завантаження оборотних коштів		0,74	0,16	1,33	-0,58	0,59
10. Коефіцієнт ефективності (прибутковості) оборотних коштів		-0,05	-0,02	0,05	0,03	0,11

У 2018р. підприємство мало великий рівень збитків, збитковість власного капіталу досягла 240,2%. Прибуткова робота підприємства за підсумками звітного 2020р. сприяла зростанню показників рентабельності.

Результати аналізу свідчать, що підприємство має надзвичайно низьку оборотність оборотних коштів. В 2018р. та 2019р. вони не здійснили жодного повного обороту, коефіцієнт оборотності склав відповідно 0,74 та 0,16. Це обумовило високу тривалість одного обороту – відповідно 493 днів та 2281 день.

Стрімке зростання в 2020р. обсягу продаж на фоні скорочення вартості оборотних активів потягло за собою прискорення їх оборотності та скорочення тривалості обороту.

Значення коефіцієнтів ліквідності є незадовільними. В 2019р. показник абсолютної скоротився відповідно на 0,0003, показник поточної ліквідності не змінився. Це негативно характеризує роботу підприємства. В 2020р. намітилася незначна тенденція до поліпшення цих коефіцієнтів – відповідно

на 0,0008; 0,03 у співвідношенні до 2018 р. Однак, значення показників ліквідності істотно менше нормативних.

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок про незадовільний майновий стан підприємства, низький операційний потенціал. Однак ділова активність підприємства, що виражається обсягами продаж і оборотністю активів, за рік істотно зросла.

Висновки до розділу 2

1. Організаційна форма товариства з обмеженою відповідальністю «НЕДОРОГО». За вісім повноцінних років свого існування ТОВ «НЕДОРОГО» став учасником 55 закупівель, став переможцем у 50 закупівлях на суму 751 577.24 грн, та підписав 49 договорів на суму 777 509.41 грн. Підприємство співпрацює з семи областями України, веде активну торговельну діяльність, конкурує з такими компаніями як ПП "ОФОРТ", ТДВ "ІБФ ЛДС" , "Апрель", "Мегапринт Сервіс" ТОВ "Скіф-сервіс" ТОВ "Епіцентр К", ТОВ "МАГАЗИН ПОЗИТИВ" , ТОВ "ФОРТИМ" та ТОВ "БІСІ ЕЛЕКТРОНІКС", тощо. Також має безліч різноманітних контрактів як з держаними холдинговими компаніями, так і з приватними.

2. За 2020 р. виручка від реалізації товарів зросла на 2924,1 тис. грн., а собівартість реалізованих товарів – майже у 6 разів у порівнянні з 2018 р.. У результаті цього валовий прибуток збільшився на 242 тис. грн. або в 3рази. Темпи зростання чистого доходу у 2018-2020 рр. склали 134,87% та 541,9%, валового доходу – 113,4% і 339,13%.

3. Аналіз операційних витрат за елементами дозволяє визначити потреби підприємства в коштах на оплату праці, в матеріальних ресурсах тощо. В структурі витрат найбільшу питому вагу мають витрати на оплату праці – вона зросла з 55,3% в 2018 р. до 57,9% в 2020 р. Зростання витрат склало 24,4

тис. грн., або 118,5%. Приріст обумовлено в основному іншими операційними витратами.

4. Аналіз витрат за статтями калькуляції дозволить установити центри зосередження витрат та пошуку резервів їх зменшення. Основну питому вагу в структурі витрат має собівартість реалізованих товарів, причому вона зросла з 79,9% до 95,78%. Зростання витрат склало 2933,6 тис. грн., або 479,75%. Приріст обумовлено збільшенням собівартості реалізованих товарів на 2932,6 тис. грн. або на 575,15%. Протягом 2018-2019 рр. підприємство працювало збитково, прибуток 2020 р. пішов на покриття збитків минулих років.

5. У 2018р. підприємство мало великий рівень збитків, збитковість власного капіталу досягла 240,2%. Прибуткова робота підприємства за підсумками звітного 2020р. сприяла зростанню показників рентабельності. Результати аналізу свідчать, що підприємство має надзвичайно низьку оборотність оборотних коштів. В 2018р. та 2019р. вони не здійснили жодного повного обороту, коефіцієнт оборотності склав відповідно 0,74 та 0,16. Це обумовило високу тривалість одного обороту – відповідно 493 днів та 2281 день.

6. Стрімке зростання в 2020р. обсягу продаж на фоні скорочення вартості оборотних активів потягло за собою прискорення їх оборотності та скорочення тривалості обороту.

7. Значення коефіцієнтів ліквідності є незадовільними. В 2019р. показник абсолютної скоротився відповідно на 0,0003, показник поточної ліквідності не змінився. Це негативно характеризує роботу підприємства. В 2020р. намітилася незначна тенденція до поліпшення цих коефіцієнтів – відповідно на 0,0008; 0,03 у співвідношенні до 2018 р. Однак, значення показників ліквідності істотно менше нормативних.

8. Середньорічна вартість основних засобів підприємства скоротилася на 9,15%. Але фондвіддача зросла майже в 6 разів, в тому числі за рахунок збільшення обсягу продажів. Основні засоби підприємства є доволі

зношеними. Підприємство неефективно використовувало основні засоби протягом 2018-2019 р. , але в 2019 р. відбулося значне оновлення основних засобів.

9. У середньому на 1 грн. позикового капіталу доводиться 0,02 грн. власного капіталу. Це свідчить про високу залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування. У 2018р. дефіцит власних оборотних коштів становив 127%, у 2019р. - 149% власного капіталу, а у 2020р. - тільки 19% власного капіталу було вкладено в оборотні кошти. Запаси й витрати підприємства не покриваються нормальними джерелами - власними оборотними активами й короткостроковими кредитами банку. Підприємство має кризовий фінансовий стан.

10. В 2018р. більшу оборотність мали матеріальні оборотні кошти – 3,3 в порівнянні з дебіторською заборгованістю, коефіцієнт оборотності якої склав 0,96. Збільшення вартості дебіторської заборгованості в 2019р. призвело до скорочення коефіцієнта оборотності на 0,61.

11. Стрімке зростання в 2020р. обсягу продаж на фоні скорочення вартості оборотних активів потягло за собою прискорення їх оборотності та скорочення тривалості обороту. Всі оборотні кошти скоротили період свого обороту на 1979 днів в порівнянні з попереднім роком, матеріальні – на 1124 дня, дебіторська заборгованість – на 796 днів.

12. Протягом трирічного періоду простежується стійка тенденція до росту товарообігу, він значно збільшився, а саме з 718,4 тис. грн. в 2018р. до 3893 тис. грн. в 2020р. внаслідок покращення організації маркетингової діяльності підприємства. В 1,5 рази зросла середньооблікова чисельність персоналу - з 4 до 6 чоловік. Збільшення персоналу підприємства супроводжувалося зростанням фонду оплати праці і продуктивності праці.

13. Підприємство веде агресивну політику управління оборотності оборотними активами, та інколи вносить невеликі корективи до фінансових стратегій, за рахунок чого має вдалий досвід подолання кризи, пов'язаною з

всесвітньою епідемією COVID-19, котру пережили далеко не всі товариства з обмеженою відповідальністю.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Практичні аспекти організації управління оборотними активами ТОВ «НЕДОРОГО»

Товарний ринок України характеризується високою насиченістю і конкуренцією. За зазначених умов торговельні підприємства вимушені постійно удосконалювати свої маркетингові і фінансові стратегії.

Клієнт-орієнтований підхід до управління фінансами торговельних підприємств передбачає безперервний комунікаційний зв'язок з існуючими та потенційними покупцями забезпечення сервісу. У сфері роздрібною торгівлі під сервісом розуміють доброзичливість і компетентність у процесі консультації.

За рахунок управління поведінкою споживача і гнучкої цінової політики торговельне підприємство може управляти рентабельністю продаж і збільшувати кількість покупців, у тому числі постійних. Сегментація ринку дозволяє торговельним підприємствам краще задовольняти потреби споживачів, при цьому важливо враховувати їх активність або пасивність, первісну орієнтацію й наступне задоволення усвідомлюваної потреби.

Для стимулювання попиту торговельне підприємство має використовувати промоакції як комунікаційні програми, прив'язані територіально до місць продажу. Формами промоакцій є: цінове стимулювання продаж, ціннісне стимулювання продаж. У першому випадку розуміється раціональна вигода покупця при купівлі за рахунок прямого або завуальованого дисконту. У другому випадку ціннісне стимулювання може виражатися у застосуванні механізму «подарунок купівлю».

Клієнт-орієнтований підхід складається з дослідження споживачів, їх сегментування та розробки моделі їх поведінки, визначення рівня

привабливості й розробки матриці привабливості покупців, створення їх портретів тощо. Маркетингове управління допомагає торгівельним підприємствам утримувати існуючих покупців, залучати нових, підтримувати їх лояльність протягом тривалого часу, досягати високих прибутків і стабільного конкурентоспроможного становища як сьогодні, так і в перспективі. Велику увагу торгівельне підприємство має приділяти взаємодії з преміум-постачальниками, які займають домінуючий сегмент на ринку або в системі постачання на підприємстві [1].

Контроль процесу формування лояльного споживача передбачає перетворення привабливих покупців на лояльних споживачів, оцінку отриманих результатів, і в разі потреби корегування процесу маркетингового управління торговельним підприємством (зворотний зв'язок). Таким чином, проведення внутрішнього аудиту закупівель та продаж сприятиме підвищенню ефективності управління фінансами торговельного підприємства і оборотними активами зокрема.

Метою управління оборотними активами в умовах ТОВ «НЕДОРОГО» є оптимальне поєднання джерел фінансування та їх цільового призначення з обсягами усіх оборотних активів, при цьому, що забезпечить в свою чергу високий рівень рентабельності та платоспроможності підприємства.

Тому ТОВ «НЕДОРОГО» визначило для себе основні завдання, на вирішення яких була спрямована їх стратегія управління оборотними активами:

- формування оптимальних джерел фінансування з урахуванням ризик-факторів задля забезпечення фінансової стійкості;
- створення умов для найбільш ефективного використання оборотних активів з метою підвищення рівня рентабельності підприємства і покращення показників прибутковості;
- оптимізація процесу виконання нормативів ліквідності, елементів оборотних активів окремо, та в цілому;

– забезпечення поточної платоспроможності підприємства за допомогою формування необхідного рівня оборотних активів, тощо.

Відповідно до вищевказаних підпунктів загальної мети ТОВ «НЕДОРОГО» підприємству потрібно здійснювати управління активами за схемою, котра зображена на рис. 3.1.

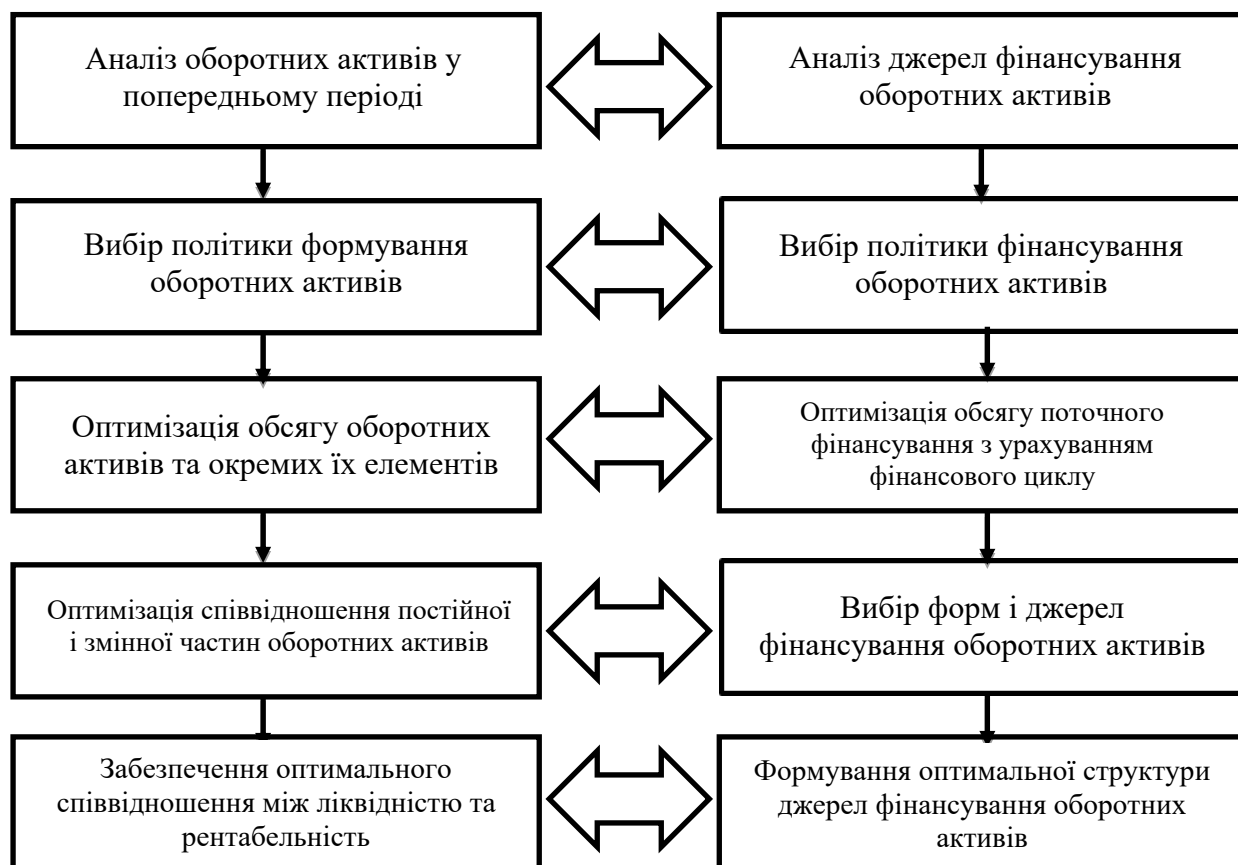

Рис. 3.1. Порядок управління оборотними активами ТОВ «НЕДОРОГО»

Джерело: власна розробка

Приступаючи до маркетингового дослідження, насамперед, необхідно переконатися, що це потрібно ТОВ «НЕДОРОГО» для поліпшення результатів підприємницької діяльності за рахунок більше повного задоволення потреб існуючих і потенційних покупців. Іншими словами, потрібно чітко визначити потреби даних покупців, установити важливість

рішення розглянутої проблеми в їх більше повнім задоволенні й зробити відповідні пропозиції по забезпеченню ефективної підприємницької діяльності. Ці пропозиції будуть найбільш обґрунтовані й дійсно зможуть забезпечити відповідний ефект від їхньої реалізації, якщо ретельно продумати й спланувати весь процес маркетингового дослідження. З обліком сказаного звичайно виділяють шість основних етапів маркетингового дослідження (рис.3.2). На першому етапі обґрунтовується необхідність проведення дослідження й обмовляється коло питань, що підлягають розгляду. На основі цього складається документ, що санкціонує проведення дослідження.

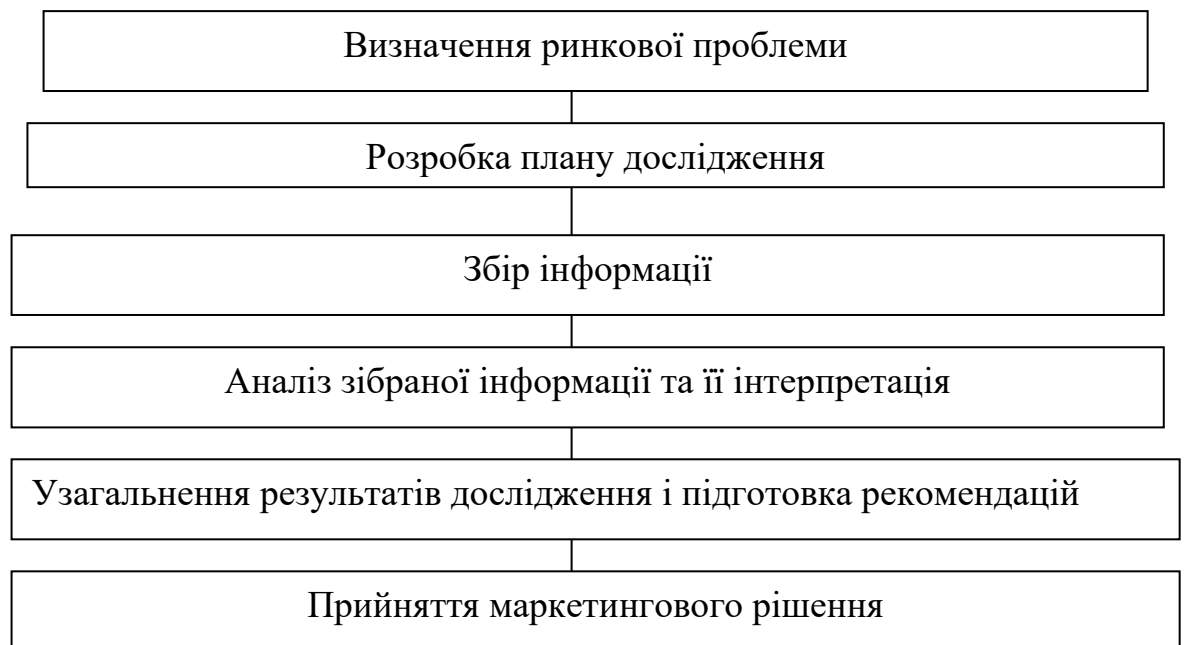

Рис. 3.2 – Процес маркетингового дослідження ТОВ «НЕДОРОГО»

Джерело: власна розробка

Докладний план дослідження складається на другому етапі. У ньому чітко формулюється мета дослідження, обмовляються розв'язувані завдання, указуються передбачувані результати, а також приводиться кошторис на проведення дослідження.

На третьому етапі проводиться збір інформації. Процесу збору передують визначення кола необхідних вихідних даних, установлення джерел інформації й вибір методів її збору.

Аналіз зібраної інформації і її інтерпретація здійснюються на четвертому етапі. Обробка даних проводиться у відповідності зі сформульованими завданнями дослідження. При цьому виділяють найбільш важливі моменти дослідження, а вихідні дані впорядковуються, поєднуються й зводяться у відповідні таблиці.

На п'ятому етапі підготовляється звіт про проведене дослідження. Він містить виклад всіх виявлених у процесі дослідження як позитивних, так і негативних для фірми моментів, з обліком яких формулюються відповідні рекомендації й дається їхнє обґрунтування. Такі звіти передаються всім зацікавленим особам.

На шостому етапі з урахуванням зроблених рекомендацій за результатами дослідження керівництвом фірми розробляються й приймаються відповідні маркетингові рішення, покликані усунути виявлені недоліки, що повинне забезпечити більше ефективну підприємницьку діяльність фірми.

Проведений аналіз діяльності ТОВ „НЕДОРОГО” показав, що вони зазнають певних труднощів при проведенні маркетингових досліджень. Це обумовлено відсутністю певного досвіду й кадрів відповідної кваліфікації в даній області. Тому для цього підприємства доцільно користуватися послугами спеціалізованих структур, що займаються даними питаннями чи звертатися за допомогою спеціальних структур або займатися самим маркетинговим дослідженням, варто вирішувати на стадії розробки плану такого дослідження.

ТОВ „НЕДОРОГО” рекомендовано реалізувати цільовий маркетинг, у розрізі певних груп покупців за результатами сегментування ринку (рис.3.3) за такими ознаками: географічні; демографічні; соціально-економічні; національно-культурні; особистісні; поведінкові.

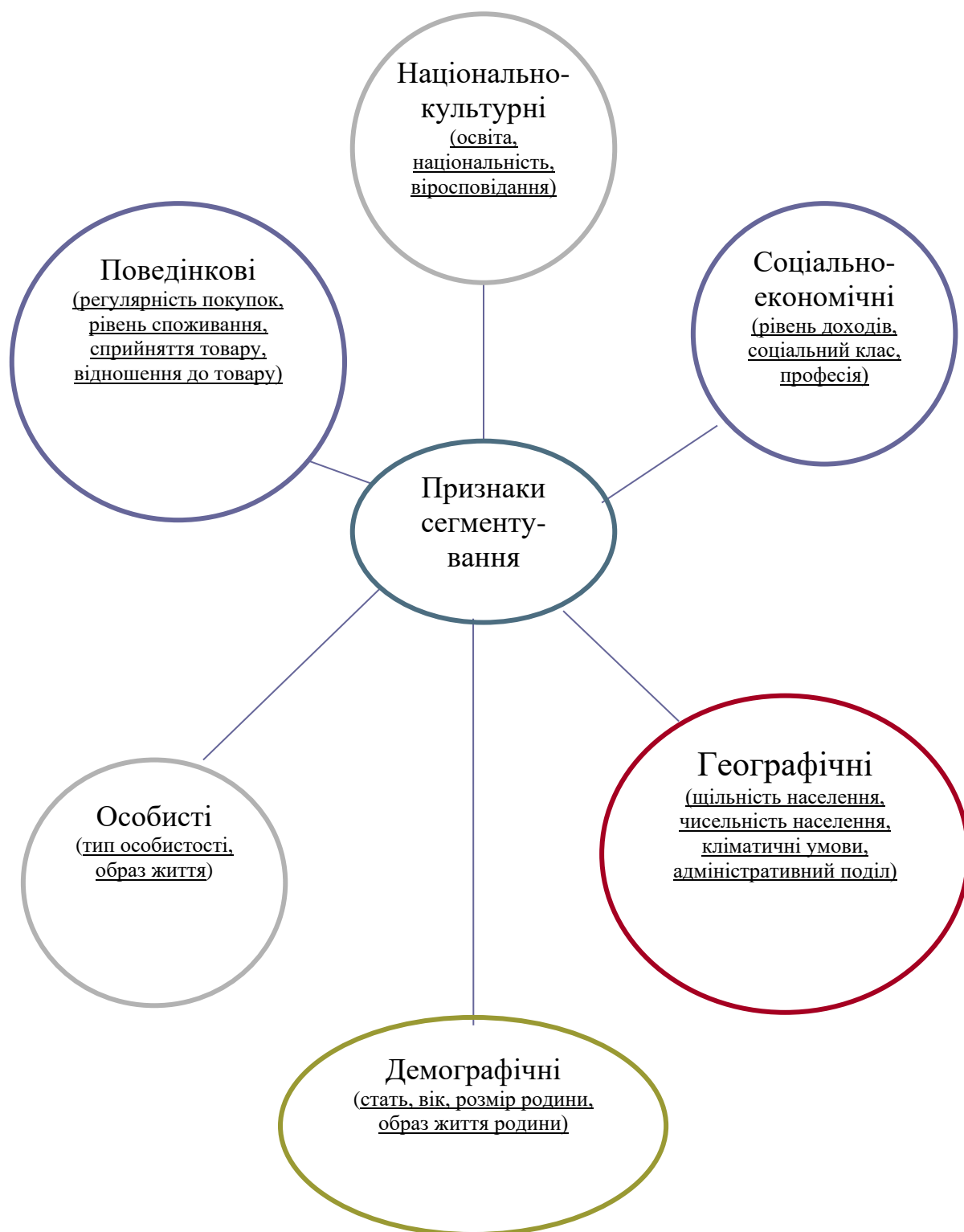

Рис. 3.3 – Ознаки сегментації покупців ТОВ „НЕДОРОГО”

Джерело: власна розробка

Установивши цільовий ринок, ТОВ „НЕДОРОГО” має визначити свої позиції на ньому і створити ринкове вікно (рис.3.4).

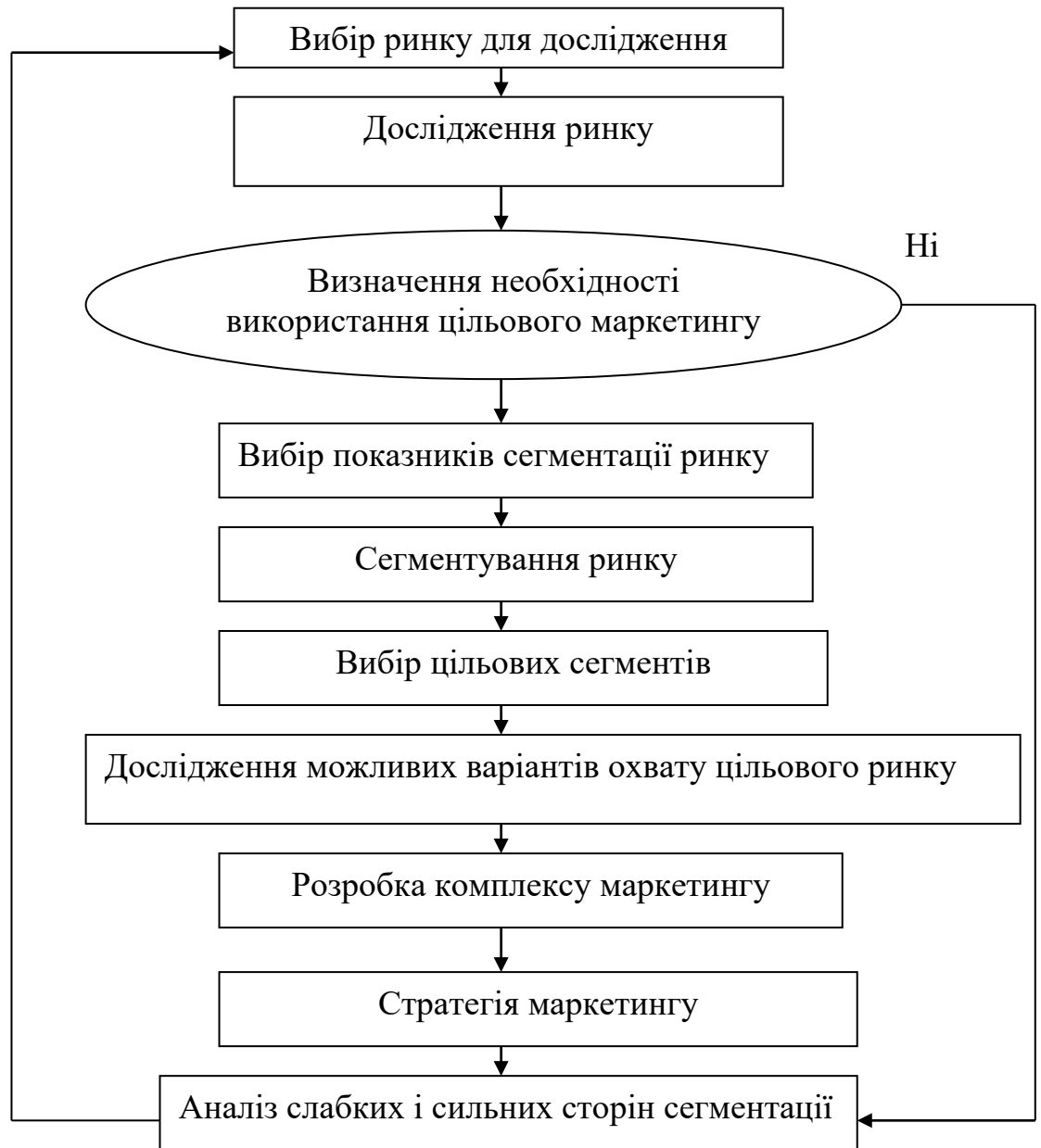

Рис. 3.4 – Сегментування ринку для збільшення обсягу продаж ТОВ „НЕДОРОГО”

Джерело: власна розробка

Сегментування ринку, вибір цільових сегментів і позиціонування товару на ринку дозволяють ТОВ «НЕДОРОГО» зосередити маркетингову стратегію на задоволенні потреб обраних груп покупців, забезпечуючи їм

істотні переваги в порівнянні з конкурентами й створюючи необхідні передумови для здійснення ефективної підприємницької діяльності.

3.2. Оптимізація джерел фінансування оборотних активів на підприємстві

Для оптимізації джерел фінансування оборотних активів на підприємстві можна використати такі методи: цільовий; витратний; багатопараметричний; багатокритеріальний; бенчмаркінговий. Для оптимізації джерел фінансування оборотних активів в умовах ТОВ «НЕДОРОГО» використаємо синтез цільового та витратного методів для досягнення високого рівня платоспроможності, забезпеченні фінансової стійкості, мінімізації середньозваженої вартості оборотних активів, тощо. Витратний, або ресурсний метод, базується на співвідношенні результатів діяльності підприємства до використаних для цієї діяльності ресурсів, і ефективність вираховується відповідно: чим менше ресурсів йде повного досягнення для тієї чи іншої діяльності, тим більша ефективність управління.

Для оптимізації розміру товарних запасів товарно-матеріальних цінностей використаємо "Модель економічно обґрунтованого розміру замовлення" (EOQ). Розрахунковий механізм моделі EOQ заснований на мінімізації сукупних операційних витрат по закупівлі й зберіганню запасів на підприємстві, тобто оптимізації структури витрат:

$$R_{\text{ПП}_o} = \sqrt{\frac{2 \cdot \text{ОПП} \cdot C_{\text{рз}}}{C_x}}, \quad (3.1)$$

де $R_{\text{ПП}_o}$ - оптимальний середній розмір партії поставки товарів (EOQ);

ОПП – обсяг операційних витрат;

$C_{\text{рз}}$ - середня вартість розміщення одного замовлення;

C_x - вартість зберігання одиниці товару в розглянутому періоді.

Відповідно оптимальний середній розмір товарного запасу визначається по наступній формулі:

$$ПЗ_о = \frac{РПП_о}{2}, \quad (3.4)$$

де $ПЗ_о$ - оптимальний середній розмір товарного запасу (сировини, матеріалів);

$Рпп_о$ - оптимальний середній розмір партії поставки товарів (EOQ).

Залежність суми операційних витрат від розміру замовлення для ТОВ „НЕДОРОГО” наведена на рис.3.5.

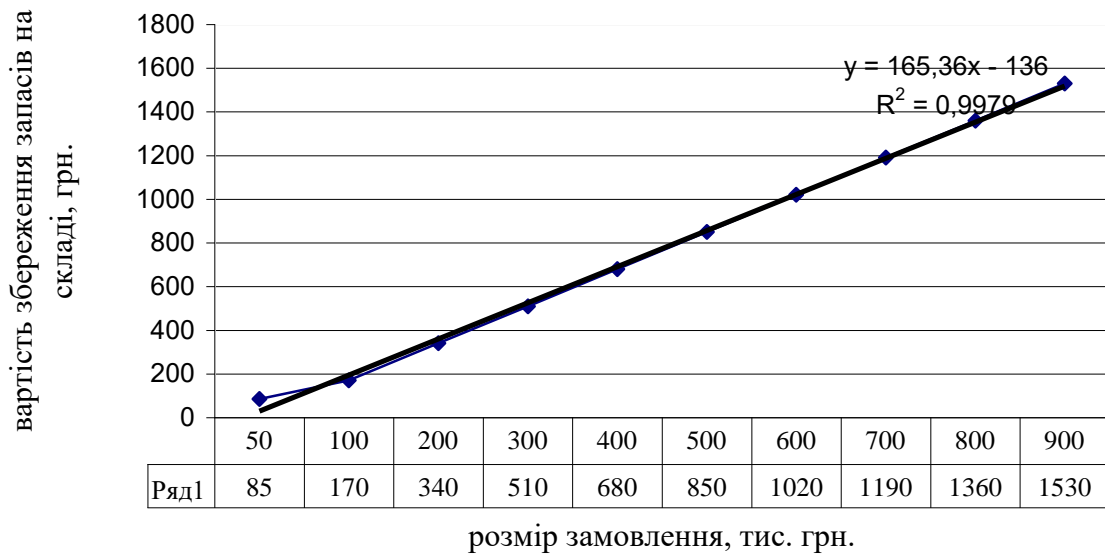

Рис. 3.5 - Залежність суми операційних витрат по розміщенню заказу від розміру партії поставки товару

Джерело: власні розрахунки

Для ТОВ „НЕДОРОГО” обсяг продаж ОПП=880 тис. грн., вартість розміщення одного заказу $С_{рз}=115$ грн. З наведеного малюнку видно, що при незмінному обсязі операційного споживання і середньої вартості розміщення одного замовлення загальна сума операційних витрат по розміщенню замовлень мінімізується з ростом середнього розміру однієї партії постачання товарів. З іншого боку, високий розмір однієї партії постачання товарів викликає відповідний ріст операційних витрат по збереженню товарів на складі, тому що при цьому збільшується середній розмір запасу в днях обороту (період їхнього збереження).

Якщо закуповувати сировина один раз у два місяці, то середній розмір його запасу (період збереження) складе 30 днів, а якщо розмір партії постачання знизити вдвічі, тобто закуповувати сировина один раз на місяць, те середній розмір його запасу (період збереження) складе 15 днів.

Для ТОВ „НЕДОРОГО” вартість збереження одиниці товару $C_x=3,4$. Залежність вартості збереження товарів від розміру однієї партії наведено на рис.3.6.

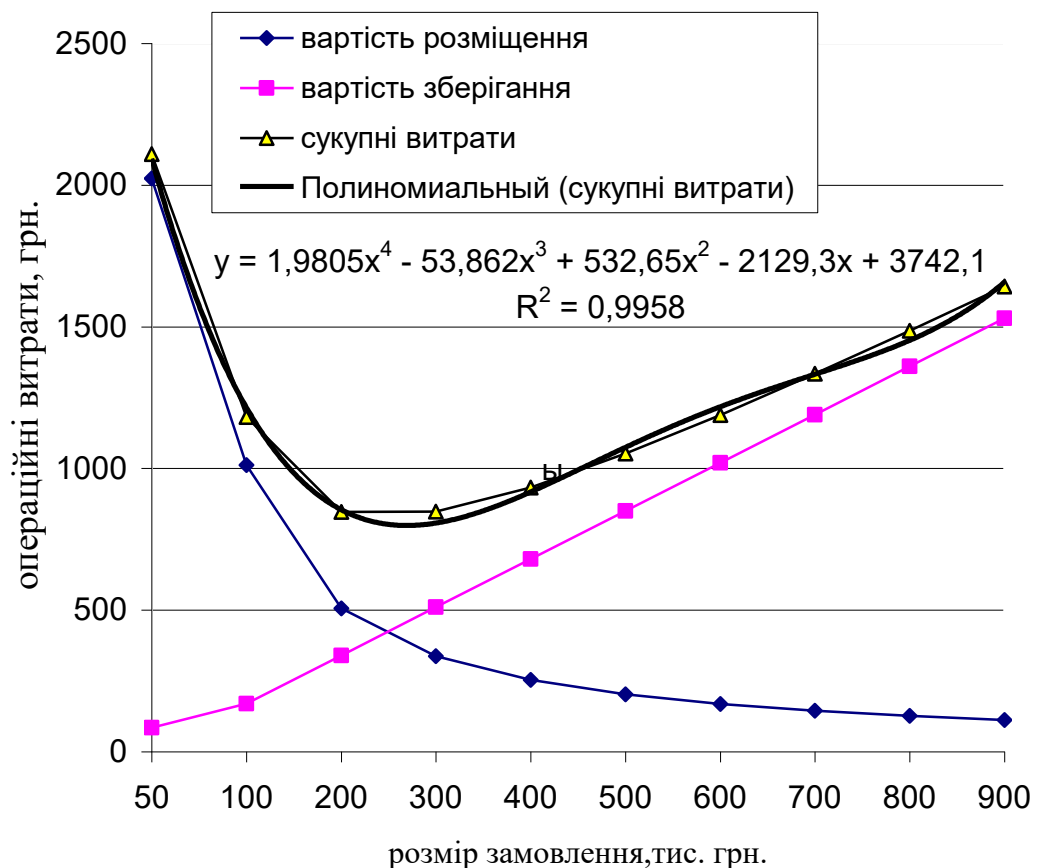

Рис. 3.6 - Залежність вартості збереження товарних запасів від розміру однієї партії

Джерело: власні розрахунки

Відповідно оптимальний середній розмір товарного запасу:

$$P_{zo} = 250/2 = 125 \text{ тис. грн.}$$

Фактичні товарні запаси ТОВ „НЕДОРОГО” станом на 1.01.2020 р. складають 403,1 тис. грн. Це в 3,22 разів більше оптимального.

З ростом середнього розміру однієї партії постачання товарів знижуються операційні витрати по розміщенню замовлення і зростають операційні витрати по збереженню товарних запасів на складі підприємства (і навпаки).

Оптимальний розмір партії поставки складає 250 тис. грн. (рис.3.7).

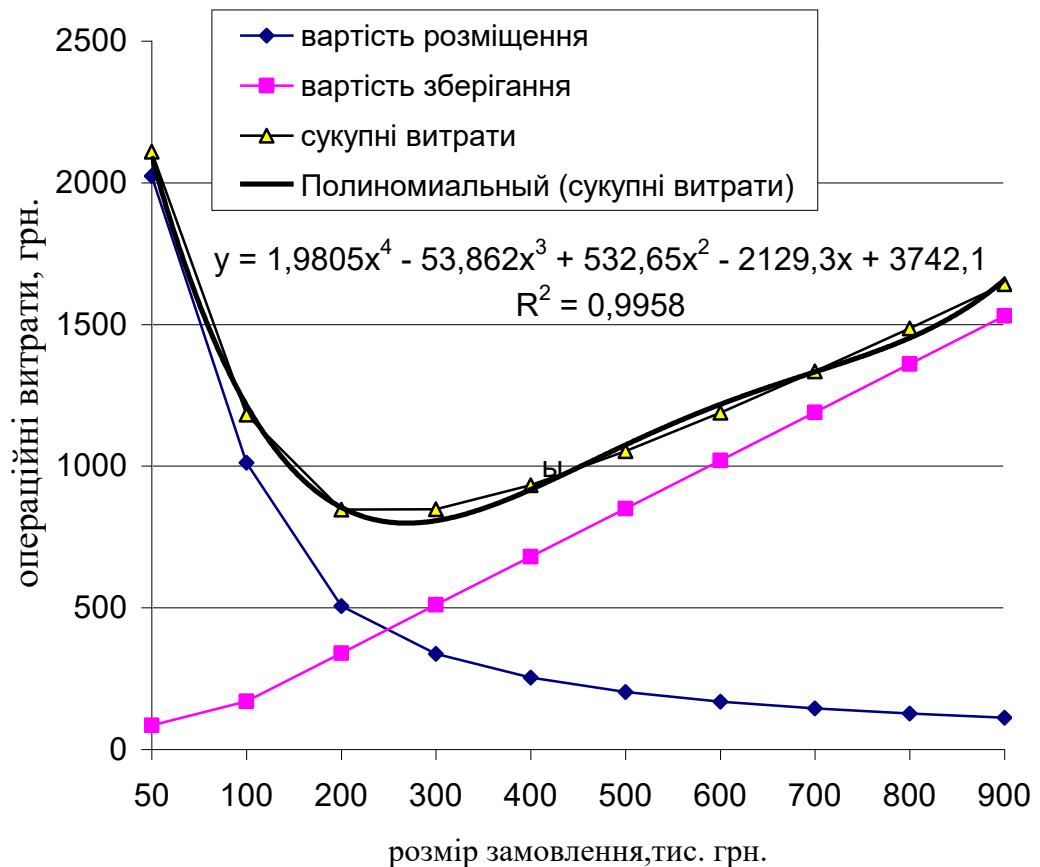

Рис. 3.7 - Графік мінімізації сукупних операційних витрат при оптимальному розмірі партії поставки

Джерело: власні розрахунки

Таким чином, модель EOQ дозволяє оптимізувати пропорції між цими двома групами операційних витрат таким чином, щоб сукупна їхня сума була мінімальною.

Для контролю за рухом товарних запасів у ТОВ „НЕДОРОГО” використаємо "Систему ABC" на основі поділу всієї їх сукупності на три категорії виходячи з їхньої вартості, обсягу й частоти витрати, негативних

наслідків їхньої недостачі для ходу операційної діяльності й фінансових результатів тощо. Товарні запаси категорії "А" мають найбільшу значущість, категорії "В" - середню, категорії "С" – найменшу.

Побудуємо ефективну систему контролю за рухом запасів на підприємстві. В структурі товарообороту найбільшу питому вагу мають 10 товарних груп, які мають умовні позначення від М1 до М10 (табл.3.1).

- М1 – цукор
- М2 – риба і рибопродукти
- М3 – м'ясо і м'ясопродукти
- М4 – кондитерські вироби
- М5 – туалетне мило, парфуми
- М6 – синтетичні миючі засоби
- М7 – тютюнові вироби
- М8 – чай
- М9 – галантерея
- М10 – інші непродовольчі товари

Таблиця 3.1

Вихідні дані для групування товарних запасів ТОВ „НЕДОРОГО” по категоріях

Товарні групи										Разом
М1	М2	М3	М4	М5	М6	М7	М8	М9	М10	
Вартість загальна, тис. грн.										
162,5	1300	1420	1584	165	564	40	30	187	40	5492,5
Питома вага, %										
2,96	23,67	25,85	28,84	3,00	10,27	0,73	0,55	3,40	0,73	100

Джерело: власні розрахунки

Враховуючі питому вагу окремих видів сировини, можна розділити запаси по категоріях (табл.3.2). Таким чином, у групу А входять товарні запаси М4, М3, М2, у групу В – товарний запас М6, у групу С - товарні запаси М9, М5, М1, М10, М7, М8.

Таблиця 3.2

Групування товарних запасів ТОВ „НЕДОРОГО” по категоріях відповідно системи „АВС”

Група	Найменування товарного запасу	Питома вага, %	Наростаючим підсумком, %
А	М4	28,84	28,84
	М3	25,85	54,69
	М2	23,67	78,36
В	М6	10,27	88,63
С	М9	3,4	92,03
	М5	3	95,03
	М1	2,96	97,99
	М10	0,73	98,72
	М7	0,73	99,45
	М8	0,55	100

Джерело: власні розрахунки

Порівняємо фактичні залишки оборотних активів підприємства із розрахованими за нормативом (табл.3.3).

Таблиця 3.3

Порівняння фактичних залишків оборотних активів ТОВ „НЕДОРОГО” та їх нормативу, тис. грн.

Оборотні активи	факт	норма	(-) нестача (+) надлишок
1. Запаси	403,1	333,51	69,59
2. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1851,9	4,56	1847,34
3. Витрати майбутніх періодів		79	-79
Усього	2255	417,07	1837,93

Джерело: власні розрахунки

Фактичні залишки оборотних активів в цілому по підприємству значно вище нормативних. В найбільшій мірі це стосується товарів на складі та дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Це може свідчити про існування проблем із збутом продукції. Підприємству негайно треба активізувати маркетингові дослідження з метою просування свого товару на нові ринки збуту. За цих умов необхідно більше уваги приділити управлінні дебіторською заборгованістю.

Визначимо суму ефекту, отриманого від інвестування коштів у дебіторську заборгованість за формулою:

$$Едз = Пдз - Тздз - Фпдз \quad (3.2)$$

де Едз - сума ефекту, отриманого від інвестування засобів у дебіторську заборгованість по розрахунках з покупцями;

Пдз – додатковий прибуток підприємства, отриманий від збільшення обсягу реалізації товарів за рахунок надання кредиту;

Тздз – поточні витрати підприємства, зв'язані з організацією кредитування покупців і інкасацією боргу покупцям;

Фпдз - сума прямих фінансових утрат від неповернення боргу покупцями.

$$Едз = 15,2 - 3,1 - 51,2 = -39,2 \text{ тис. грн.}$$

Наявність значних обсягів дебіторської заборгованості у підприємства потребує визначення її оптимального залишку. Розрахунок необхідної суми фінансових коштів, що інвестуються у дебіторську заборгованість, здійснюється за формулою:

$$I = \frac{OP_k \cdot Kc / \varphi \cdot (ППК + ПР)}{360}, \quad (3.3)$$

де I - необхідна сума фінансових засобів, що інвестуються у дебіторську заборгованість;

Орк - планований обсяг реалізації товарів в кредит, Орк=812,1 тис. грн.;

Кс/ц — коефіцієнт співвідношення собівартості і ціни продукції, виражений десятковим дробом, Кс/ц=1,2;

ППК — середній період надання кредиту покупцям, у днях, ППК=16 днів;

Пр - середній період прострочення платежів по наданому кредиті, у днях, Пр=2 дні.

$$I = 812,1 * 1,2 * (16 + 2) / 360 = 48,7 \text{ тис. грн.}$$

Підприємству ТОВ „НЕДОРОГО” доцільно інвестувати в дебіторську заборгованість лише 48,7 тис. грн., фактичні її залишки складають 400,7 тис. грн., що в 8,2 разів більше оптимального. Таким чином, підприємству необхідно прийняти негайні заходи, спрямовані на скорочення дебіторської заборгованості.

Основними формами рефінансування дебіторської заборгованості, використовуваними в даний час, є: факторинг; облік векселів, виданих покупцями продукції; форфейтинг.

Далі за допомогою балансового методу ланцюговим засобом розрахуємо грошові надходження і зміну дебіторської заборгованості. Базове балансове рівняння має вид:

$$ДЗ_{н} + ВР = ДЗ_{к} + ДП, \quad (3.4)$$

де ДЗ_н - дебіторська заборгованість за товари і послуги на початок під періоду;

ДЗ_к - дебіторська заборгованість за товари і послуги на кінець під періоду;

ВР - виручка від реалізації за під період;

ДП - грошові надходження в даному під періоді.

Виконаємо прогноз грошових надходжень і дебіторської заборгованості підприємства (табл.3.4).

Таблиця 3.4

Прогноз грошових надходжень і дебіторській заборгованості ТОВ „НЕДОРОГО”, тис. грн.

Показник	Січень 2021	Лютий 2021	Березень 2021
Дебіторська заборгованість на початок періоду	2773	2363	1853
Виручка від реалізації - усього	3500	3700	4200
У тому числі реалізація в кредит	2800	2960	3360
Надходження коштів — усього, в т.ч.	3210	3470	3750
20% реалізації поточного місяця за готівку	700	740	840
70% реалізації в кредит минулого місяця	1790	1960	2070
30% реалізації в кредит позаминулого місяця	720	770	840
Дебіторська заборгованість (на кінець періоду)	2363	1853	1463

Джерело: власні розрахунки

Оцінку прогнозованого бюджету коштів і обсягу необхідного короткострокового фінансування ТОВ „НЕДОРОГО” виконано у табл. 3.5. У січні 2021 року прогнозувався відтік коштів у сумі 160 тис. грн., в результаті залишок коштів на кінець періоду складав 400 тис. грн., що на 100 тис. грн. менше необхідного обсягу.

Таблиця 3.5

Оцінка прогнозованого бюджету коштів і обсягу необхідного короткострокового фінансування ТОВ „НЕДОРОГО”, тис. грн.

Показник	Січень 2021	Лютий 2021	Березень 2021
1	2	3	4
Прогнозований бюджет коштів, тис. грн.			
Надходження коштів	3210	3470	3750
Відтік коштів:			

Закінчення табл. 3.5

1	2	3	4
Відтік коштів: погашення кредиторської заборгованості інші платежі	2960 380	2450 420	2950 580
Усього виплат	3340	2870	3530
Надлишок (нестача) коштів	-130	600	220
Осяг необхідного короткострокового фінансування, тис. грн.			
Залишок коштів (на початок періоду)	530	400	1000
Зміна коштів	-130	600	220
Залишок коштів (на кінець періоду)	400	1000	1220
Необхідний мінімум коштів на поточному рахунку	500	500	500
Необхідна додаткова короткострокова позичка	100	-	-

Джерело: власні розрахунки

Тому підприємство потребувало короткострокового фінансування у сумі 100 тис. грн. У лютому і березні 2021 року мав місце притік коштів і такої потреби не існувало.

Пропонуємо розглянути вигляд на практиці, як має реалізовуватись кредитна політика управління за допомогою організаційно-економічного механізму з усіма його елементами на рис. 3.8-3.9. Розроблений механізм управління грошовими потоками буде сприяти зниженню дебіторської заборгованості і зміцненню фінансового стану підприємства.

3.3. Вдосконалення механізму управління фінансуванням оборотних активів підприємства

Провівши аналіз структури та складу оборотних активів ТОВ «НЕДОРОГО», можна дійти до висновку, що основним джерелом фінансування оборотних активів торговельного підприємства є поточні

зобов'язання та забезпечення. Модель фінансування оборотних активів ТОВ «НЕДОРОГО» за рахунок поточних зобов'язань є ризикованою.

Рис. 3.8 - Елементи механізму кредитної політики підприємства

Джерело: власні розрахунки

Рис. 3.9 - Стратегія виконання ефективною кредитної політики

Джерело: власні розрахунки

Перехід звичайної кредиторської заборгованості у прострочену означитиме порушення умов договорів купівлі-продажу товарів, що потягне за собою низку різноманітних проблем, в тому числі і фінансових. І якщо подібну ситуацію допустити, постачальники в майбутньому не будуть мати бажання співпрацювати з ТОВ «НЕДОРОГО». Протягом 2018-2019 років воно мало від’ємні значення власного оборотного капіталу (рис. 3.10).

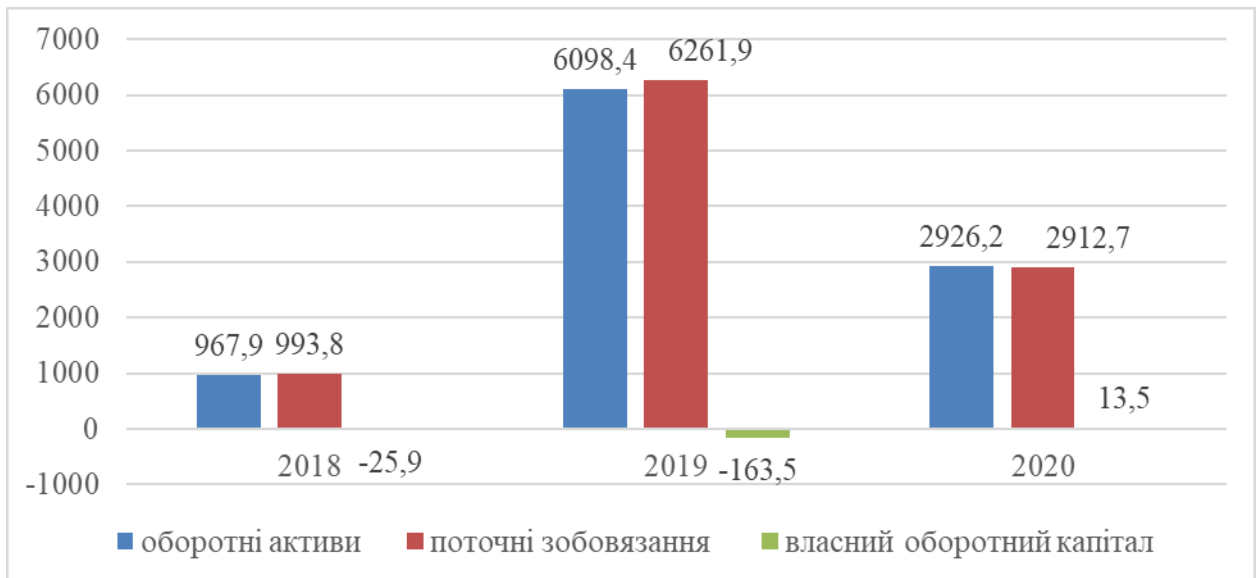

Рис. 3.10 – Динаміка величини власного оборотного капіталу ТОВ «НЕДОРОГО», тис. грн.

Джерело: власні розрахунки

У 2020 році величина власного оборотного капіталу стала додатною у сумі 13,5 тис. грн. Розрахуємо різноманітні варіанти стратегії фінансового управління оборотними активами по приведеним нижче даним (табл.3.6 та рис.3.5). Системна частина оборотних активів уявляє собою мінімальну потребу в оборотних активах і дорівнює 6,4 млн. грн. Мінімальна потреба в джерелах коштів дорівнює 6,5 млн. грн., максимальна – 26,6 млн. грн..

Лінія 1 характеризує агресивну стратегію, при якій довгострокові пасиви покривають необоротні активи і системну частину оборотних активів. Відповідно до цієї стратегії довгострокові пасиви повинні дорівнювати 150 млн. грн.

Таблиця 3.6

Вихідні дані для розробки стратегії фінансового управління оборотними активами ТОВ «НЕДОРОГО» на 2021 р., млн. грн.

Місяць	Оборотні активи	Необоротні активи	Усього активів	Мінімальна потреба	Сезонна в потреба
Січень	28,3	0,1	28,4	6,5	21,9
Лютий	29	0,1	29,1	6,5	22,6
Березень	33	0,1	33,1	6,5	26,6
Квітень	28	0,1	28,1	6,5	21,6
Травень	26	0,1	26,1	6,5	19,6
Червень	21	0,1	21,1	6,5	14,6
Липень	12	0,1	12,1	6,5	5,6
Серпень	6,4	0,1	6,5	6,5	0
Вересень	8,3	0,1	8,4	6,5	1,9
Жовтень	12,9	0,1	13	6,5	6,5
Листопад	18	0,1	18,1	6,5	11,6
Грудень	21	0,1	21,1	6,5	14,6

Джерело: власні розрахунки

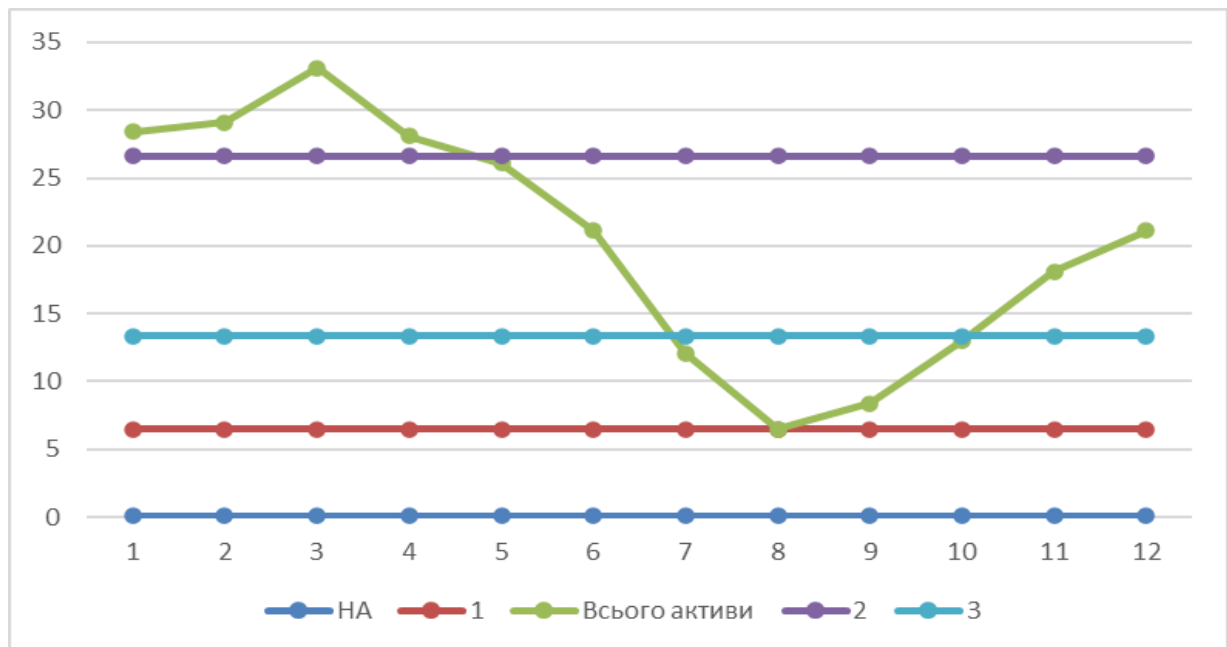

Рис. 3.11 – Різноманітні стратегії фінансування оборотних активів ТОВ «НЕДОРОГО» на 2021 р.

Джерело: власні розрахунки

Інша потреба в джерелах фінансування покривається за рахунок короткострокової кредиторської заборгованості. В цьому випадку чистий оборотний капітал буде складати

$$6,5 - 6,4 = 0,1 \text{ млн. грн.}$$

Лінія 2 характеризує консервативну стратегію, відповідно до якої довгострокові пасиви підтримуються на максимально необхідному рівні, тобто в розмірі 176,6 млн. грн. В цьому випадку чистий оборотний капітал буде складати

$$26,6 - 6,4 = 30,2 \text{ млн. грн.}$$

Лінія 3 характеризує компромісну стратегію, згідно з якою довгострокові пасиви встановлюються в розмірі, що покривають позаоборотні активи, системну частину оборотних активів та половину прогнозного значення частини оборотних активів, що варіює, тобто 13,35 млн. грн. В цьому випадку чистий оборотний капітал буде складати

$$13,35 - 6,4 = 6,95 \text{ млн. грн.}$$

Якщо кошти, дебіторська заборгованість і товарні запаси підтримуються на щодо низьких рівнях, ризик неплатоспроможності зростає. Зі збільшенням розміру чистого оборотного капіталу ризик ліквідності зменшується (рис. 3.12).

Безумовно, взаємозв'язок має більш складний вид, оскільки не всі оборотні активи в однаковій мірі позитивно впливають на рівень ліквідності. Проте можна сформулювати найпростіший варіант управління оборотними активами, що мінімізує ризик утрати ліквідності: чим більше перевищення оборотних активів над поточними зобов'язаннями, тим менше ступінь ризику; таким чином, потрібно ринутися до нарощування чистого оборотного

капіталу. Цілком інший вид має залежність між прибутком і рівнем оборотного капіталу (рис.3.13).

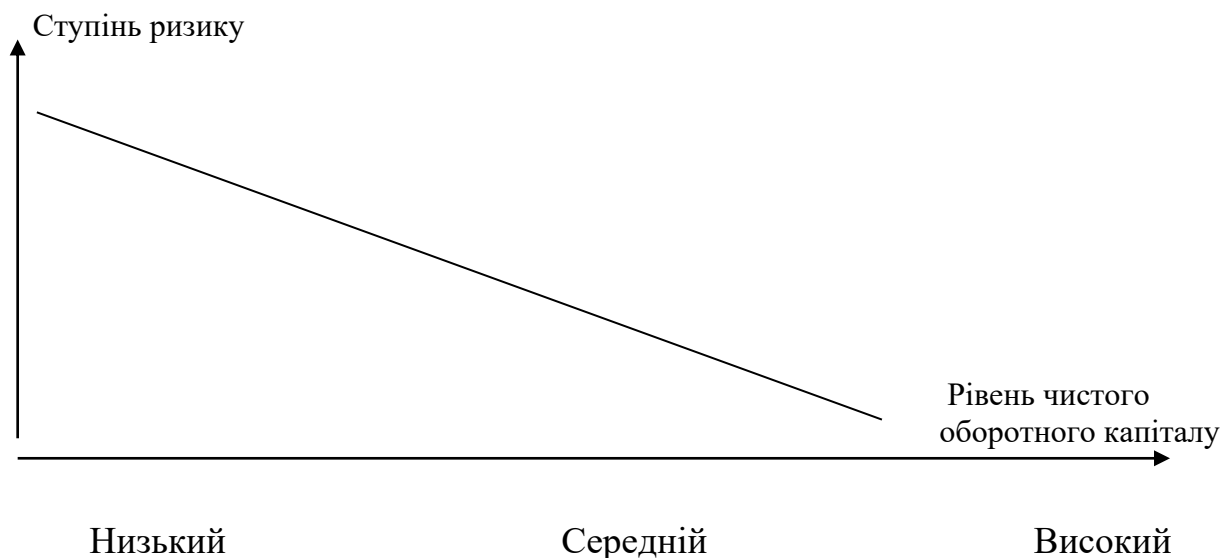

Рис. 3.12 - Ризик і рівень оборотного капіталу

Джерело: власна розробка

При низькому рівні оборотного капіталу операційна діяльність не підтримується належним чином, звідси - можлива втрата ліквідності, періодичні збої в роботі і низький прибуток. При деякому оптимальному рівні оборотного капіталу прибуток стає максимальним.

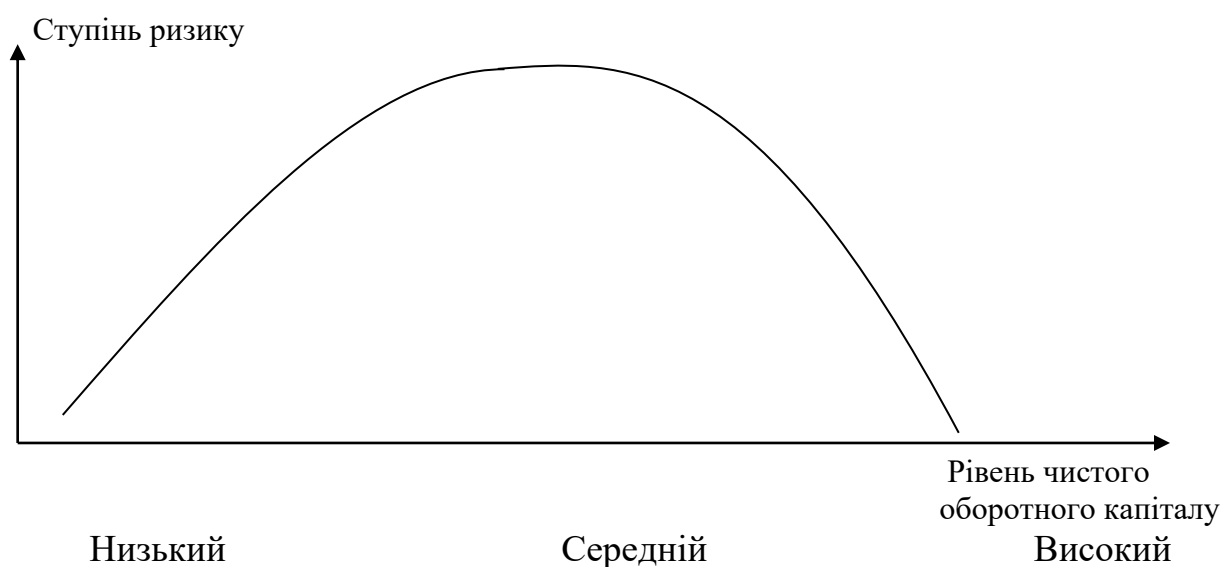

Рис. 3.13 - Взаємозв'язок прибутку і рівня оборотного капіталу

Джерело: власна розробка

Подальше підвищення розміру оборотних коштів призведе до тому, що підприємство буде мати в розпорядженні тимчасово вільні, оборотні активи, що не працюють, а також зайві витрати фінансування, що спричинить зниження прибутку. У зв'язку з цим сформульований вище варіант управління оборотними активами, пов'язаний із зниженням ризику ліквідності, не зовсім вірний.

Ризик утрати ліквідності або зниження ефективності, обумовлений змінами в поточних активах, є лівостороннім, оскільки ці активи розміщені в лівій частині балансу. Подібний ризик, але обумовлений змінами в зобов'язаннях, називають правобічним. В умовах ТОВ «НЕДОРОГО» правобічний ризик більше лівобічного, але розроблені фінансові механізми будуть його знижувати.

Висновки до розділу 3

1. За результатами аналізу розроблено такі заходи щодо удосконалення управління оборотними активами та поточними зобов'язаннями:

- для оптимізації розміру товарних запасів підприємству запропоновано використовувати "Модель економічно обґрунтованого розміру замовлення" (EOQ);

- для побудови ефективних систем контролю за рухом запасів на підприємстві запропоновано "Систему ABC". Суть цієї контролюючої системи складається в поділі всієї сукупності запасів товарно-матеріальних цінностей на три категорії виходячи з їхньої вартості, обсягу і частоти витрати, негативних наслідків їхньої недостачі для ходу операційної діяльності і фінансових результатів;

- на підприємстві не ведеться робота з планування та нормування оборотних активів. Для удосконалення управління оборотними активами розраховано нормативи за всіма статтями оборотних активів, які підлягають

нормуванню. Встановлено, що фактичні залишки оборотних активів в цілому по підприємству значно вище нормативних. В найбільшій мірі це стосується готової продукції на складі та дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Це може свідчити про існування проблем із збутом продукції. Підприємству негайно треба активізувати маркетингові дослідження з метою просування свого товару на нові ринки збуту. За цих умов необхідно більше уваги приділити управлінні дебіторською заборгованістю;

- для удосконалення управління дебіторською заборгованістю розраховано оптимальний розмір інвестування в неї, для зниження рівня дебіторської заборгованості підприємству доцільно використовувати факторингові та форфейтингові схеми.

2. Ряд заходів спрямовано на забезпечення прискорення оборотності капіталу:

- скорочення тривалості операційного циклу за рахунок підвищення продуктивності праці, використання новітніх технологій, більш повного й ефективного використання трудових і матеріальних ресурсів;

- поліпшення організації матеріально-технічного постачання з метою безперебійного забезпечення торгівлі необхідними товарами і скорочення часу перебування капіталу в запасах;

- прискорення процесу відвантаження товарів й оформлення розрахункових документів;

- скорочення часу перебування коштів у дебіторській заборгованості.

ВИСНОВКИ

Отже, за результатами проведеного дослідження підвищення ефективності використання оборотних активів торговельного підприємства, ми можемо зробити наступні висновки та рекомендації для ТОВ «НЕДОРОГО»:

1. Оборотні активи – важливий елемент будь – якого підприємства, від якого залежить дохідність, рентабельність, ліквідність, платоспроможність, та решта важливих показників діяльності підприємства. Оборотні активи поділяються на групи за методами формування, періодами функціонування, участю у кругообігу, методами планування і регулювання, тощо. Існує три основні моделі фінансування оборотних активів торговельного підприємства залежно від рівня ризику, рентабельності та ліквідності: агресивна; помірна; консервативна.

2. Згідно з даними ЄДР Пігулевич Леонід Миколайович ТОВ «НЕДОРОГО» створив в 2013 році (тобто 8 років тому) зі статутним капіталом в 50 000 грн за юридичною адресою: м. Київ, вул. Машинобудівна 44, яка є актуальною і дотепер. Пігулевич Л. М. досі є власником та бенефіціаром компанії. Оборотні активи ТОВ «НЕДОРОГО» поділяються на такі групи: товарні запаси; дебіторська заборгованість; грошові кошти.

3. За 2020 р. виручка від реалізації товарів зросла на 2924,1 тис. грн., а собівартість реалізованих товарів – майже у 6 разів у порівнянні з 2018 р.. У результаті цього валовий прибуток збільшився на 242 тис. грн. або в 3рази. Темпи зростання чистого доходу у 2018-2020 рр. склали 134,87% та 541,9%, валового доходу – 113,4% і 339,13%.

4. Аналіз операційних витрат за елементами дозволяє визначити потреби підприємства в коштах на оплату праці, в матеріальних ресурсах тощо. В структурі витрат найбільшу питому вагу мають витрати на оплату праці – вона зросла з 55,3% в 2018 р. до 57,9% в 2020 р. Зростання витрат склало 24,4 тис. грн., або 118,5%. Приріст обумовлено в основному іншими

операційними витратами. Аналіз витрат за статтями калькуляції дозволить установити центри зосередження витрат та пошуку резервів їх зменшення. Основну питому вагу в структурі витрат має собівартість реалізованих товарів, причому вона зросла з 79,9% до 95,78%. Зростання витрат склало 2933,6 тис. грн., або 479,75%. Приріст обумовлено збільшенням собівартості реалізованих товарів на 2932,6 тис. грн. або на 575,15%. Протягом 2018-2019 рр. підприємство працювало збитково, прибуток 2020 р. пішов на покриття збитків минулих років.

5. У 2018р. підприємство мало великий рівень збитків, збитковість власного капіталу досягла 240,2%. Прибуткова робота підприємства за підсумками звітного 2020р. сприяла зростанню показників рентабельності. Результати аналізу свідчать, що підприємство має надзвичайно низьку оборотність оборотних коштів. В 2018р. та 2019р. вони не здійснили жодного повного обороту, коефіцієнт оборотності склав відповідно 0,74 та 0,16. Це обумовило високу тривалість одного обороту – відповідно 493 днів та 2281 день.

6. Стрімке зростання в 2020р. обсягу продаж на фоні скорочення вартості оборотних активів потягло за собою прискорення їх оборотності та скорочення тривалості обороту.

7. Значення коефіцієнтів ліквідності є незадовільними. В 2019р. показник абсолютної скоротився відповідно на 0,0003, показник поточної ліквідності не змінився. Це негативно характеризує роботу підприємства. В 2020р. намітилася незначна тенденція до поліпшення цих коефіцієнтів – відповідно на 0,0008; 0,03 у співвідношенні до 2018 р. Однак, значення показників ліквідності істотно менше нормативних.

8. Середньорічна вартість основних засобів підприємства скоротилася на 9,15%. Але фондвіддача зросла майже в 6 разів, в тому числі за рахунок збільшення обсягу продажів. Основні засоби підприємства є доволі зношеними. Підприємство неефективно використовувало основні засоби

протягом 2018-2019 р. , але в 2019 р. відбулося значне оновлення основних засобів.

9. У середньому на 1грн. позикового капіталу доводиться 0,02 грн. власного капіталу. Це свідчить про високу залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування. У 2018р. дефіцит власних оборотних коштів становив 127%, у 2019р. - 149% власного капіталу, а у 2020р. - тільки 19% власного капіталу було вкладено в оборотні кошти. Запаси й витрати підприємства не покриваються нормальними джерелами - власними оборотними активами й короткостроковими кредитами банку. Підприємство має кризовий фінансовий стан.

10. В 2018р. більшу оборотність мали матеріальні оборотні кошти – 3,3 в порівнянні з дебіторською заборгованістю, коефіцієнт оборотності якої склав 0,96. Збільшення вартості дебіторської заборгованості в 2019р. призвело до скорочення коефіцієнта оборотності на 0,61.

11. Стрімке зростання в 2020р. обсягу продаж на фоні скорочення вартості оборотних активів потягло за собою прискорення їх оборотності та скорочення тривалості обороту. Всі оборотні кошти скоротили період свого обороту на 1979 днів в порівнянні з попереднім роком, матеріальні – на 1124 дня, дебіторська заборгованість – на 796 днів.

12. Протягом трирічного періоду простежується стійка тенденція до росту товарообігу, він значно збільшився, а саме з 718,4 тис. грн. в 2018р. до 3893 тис. грн. в 2020р. внаслідок покращення організації маркетингової діяльності підприємства. В 1,5 рази зросла середньооблікова чисельність персоналу - з 4 до 6 чоловік. Збільшення персоналу підприємства супроводжувалося зростанням фонду оплати праці і продуктивності праці.

13. Підприємство веде агресивну політику управління оборотності оборотними активами, та інколи вносить невеликі корективи до фінансових стратегій, за рахунок чого має вдалий досвід подолання кризи, пов'язаною з всесвітньою епідемією COVID-19, котру пережили далеко не всі товариства з обмеженою відповідальністю.

14. За результатами аналізу розроблено такі заходи щодо удосконалення управління оборотними активами та поточними зобов'язаннями:

- для оптимізації розміру товарних запасів підприємству запропоновано використовувати "Модель економічно обґрунтованого розміру замовлення" (EOQ);

- для побудови ефективних систем контролю за рухом запасів на підприємстві запропоновано "Систему ABC". Суть цієї контролюючої системи складається в поділі всієї сукупності запасів товарно-матеріальних цінностей на три категорії виходячи з їхньої вартості, обсягу і частоти витрати, негативних наслідків їхньої недостачі для ходу операційної діяльності і фінансових результатів;

- на підприємстві не ведеться робота з планування та нормування оборотних активів. Для удосконалення управління оборотними активами розраховано нормативи за всіма статтями оборотних активів, які підлягають нормуванню. Встановлено, що фактичні залишки оборотних активів в цілому по підприємству значно вище нормативних. В найбільшій мірі це стосується готової продукції на складі та дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Це може свідчити про існування проблем із збутом продукції. Підприємству негайно треба активізувати маркетингові дослідження з метою просування свого товару на нові ринки збуту. За цих умов необхідно більше уваги приділити управлінні дебіторською заборгованістю;

- для удосконалення управління дебіторською заборгованістю розраховано оптимальний розмір інвестування в неї, для зниження рівня дебіторської заборгованості підприємству доцільно використовувати факторингові та форфейтингові схеми.

15. Ряд заходів спрямовано на забезпечення прискорення оборотності капіталу: скорочення тривалості операційного циклу за рахунок підвищення продуктивності праці, використання новітніх технологій, більш повного й ефективного використання трудових і матеріальних ресурсів; поліпшення

організації матеріально-технічного постачання з метою безперебійного забезпечення торгівлі необхідними товарами і скорочення часу перебування капіталу в запасах; прискорення процесу відвантаження товарів й оформлення розрахункових документів; скорочення часу перебування коштів у дебіторській заборгованості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акімова Н. С., Топоркова О. В. Інформаційне забезпечення внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості. *Бізнес Інформ.* 2017. № 11. С. 312-317.
2. Балдинюк А. Г. Управління фінансуванням оборотних активів торговельних підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.07.05. К., 2005. 21 с.
3. Баранова В.Г., Гоцуляк С.М. Теоретичні засади управління оборотним капіталом. *Вісник соціально-економічних досліджень.* Одеса: ОДЕУ, 2008. № 30. С. 32–36.
4. Басова О. О. Управління оборотним капіталом торговельних підприємств. *Інвестиції: практика та досвід.* 2018. № 11. С. 49-54.
5. Басова О. О., Коган К. В. Моніторинг стану капіталу торговельних підприємств України. *Агросвіт.* 2020. № 9. С. 111-115.
6. Близнюк О., Сіфурова А. Управління оборотним капіталом підприємств торгівлі з позиції функціональновідтворювального та структурнокласифікаційного підходів. *Економічний аналіз.* 2019. Том 29. № 1. С. 68-77.
7. Богославець Г. М., Трубей О. М. Проблеми та перспективи розвитку підприємств оптової торгівлі. *Науковий вісник Херсонського державного університету.* Серія «Економічні науки». 2014. Вип. 5. С. 28-32.
8. Бондаренко О.С. Методологічні основи управління активами підприємств. *Інвестиції: практика та досвід.* 2012. № 4. С. 40-44.
9. Бондаренко О.С. Методологічні основи управління оборотними активами підприємств. *Інвестиції практика та досвід.* 2008. № 4. С. 40–44.
10. Бреславська Г. М., Момот Т. В. Сучасні моделі управління дебіторською заборгованістю підприємства. *Науково-технічний збірник „Комунальне господарство міст”,* Серія: Економічні науки. 2008. Вип. 85. С. 207-211.

11. Бреславська Г. М., Момот Т. В. Вартісно-орієнтоване управління дебіторською заборгованістю підприємства. *Бізнес Інформ*. 2011. №3 (396). С. 17-21.
12. Бурак І. О., Гиршкан Р. Р. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління оборотними активами суб'єкта підприємницької діяльності. *Молодий вчений*. 2018. № 5 (57). С. 277-281.
13. Валюх А. В., Зайцев О. В. Аналіз та напрями покращення фінансового стану підприємств України. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 28. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/28-2019>
14. Ван Хорн Джеймс К. Основы финансового менеджмента: учебное пособие. М.:ООО «И.Д.Вильямс». 2008. 1232 с.
15. Ващенко Н.В., Максимович Ю.І. Створення ефективної системи управління оборотними активами підприємства на основі діагностичного інструментарію. *Сталий розвиток економіки*. 2013. №3. С. 260-265.
16. Власова Н.О. Управління оборотними активами в підприємствах роздрібної торгівлі: монографія. Харків: ХДУХТ, 2014. 258 с.
17. Городня Т.А. Діагностика управління оборотним капіталом підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. С. 109–113.
18. Дехтяр Н. А., О. В. Дейнека О. В., Черноус Т. М. Управління оборотними активами підприємства. *Економіка та суспільство*. 2017. № 8. С. 572-578
19. Дехтяр Н.А., Дейнека О.В., Голик Д.В. Оптимізація структури оборотних активів підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Вип. 1 (12). С. 289-293.
20. Другус Г. М. Механізм формування оборотних активів торговельного підприємства. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. 2006. №1. С. 370 - 373.
21. Дублей В. В., М.М. Гуменюк М. М. Необхідність управління дебіторською та кредиторською заборгованостями в сучасних умовах. *Науковий огляд*. 2016. № 11 (32). С. 1-9.

22. Завадинська О. Ю. Інноваційні маркетингові методики підвищення лояльності споживачів послуг сфери ресторанного бізнесу. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія : Менеджмент соціокультурної діяльності*. 2018. Вип. 1. С. 137-148.

23. Іванова М.І. Системний підхід до управління оборотними активами. *Академічний огляд*. 2007. №1. С.48–53.

24. Канцедал Н. Ю., Клімович І. М., Ганін В. І. Окремі питання управління оборотними активами підприємства. *Економіка та держава*. 2019. № 11. С. 103-107.

25. Карбовник А. Питання забезпечення оборотними активами підприємств в умовах сучасної української економіки. *Регіональна економіка*. 2013. №2. С.11-17.

26. Кирилова О. В. Дослідження сутності оборотних засобів. *Аграрний вісник*. 2006. С. 150 - 152.

27. Коваленко О. В. Формування і використання оборотного капіталу підприємства: пошук шляхів підвищення ефективності. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 41. С. 203-208.

28. Кодацький В. П. Оцінка фінансового стану суб'єктів господарювання. *Економіка АПК*. 2005. №12. С. 74 - 76.

29. Кононова О. О. Економічна сутність оборотних коштів. *Інвестиції; практика та досвід*. 2007. №24. С. 21 - 24.

30. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства. К. : Знання, 2010. 276 с.

31. Ламанов С.В. Система завдань управління оборотним капіталом підприємства. *Управління розвитком*. 2012. №1 (98). С. 155–158.

32. Ламанов С.В. Система завдань управління оборотним капіталом підприємства. *Управління розвитком*. 2015. №1 (98). С. 155-158.

33. Латишева І. Л. Аналіз політики управління оборотним капіталом торговельних підприємств. *Науковий вісник Ужгородського університету Серія «Економіка»*. 2015. Вип. 1 (45). Т.1. С. 144-147.

34. Лиса О.В. Методичні питання нормування оборотного капіталу підприємства. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: фінанси і кредит.* 2006. № 1. С.73 – 76.

35. Лиса О. В. Вплив структури оборотних активів на показники фінансового стану підприємства. *Економіка и управление.* 2006. №6. С. 33 - 37.

36. Лиса О. В. Особливості визначення потреби підприємства в оборотному капіталі. *Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць:* 2006. Т. III. Вип. 217. С. 598 – 603.

37. Лисьонкова Н. М. Захарчук В. Ю. Підвищення ефективності управління оборотними активами підприємства. *Приазовський економічний вісник.* 2018. Вип. 5(10). С. 354-358.

38. Лобов С.П. Система управління запасами підприємств. *Економіка. Фінанси. Право.* 2003. №7. С. 18-23.

39. Маргасова В. Системний підхід до управління оборотним капіталом на підприємствах харчової промисловості. *Актуальні проблеми економіки.* 2007. №7(37). С.53-59.

40. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2). Запаси. IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text

41. Мордань Є.Ю., Сумченко А.О., Методичний підхід до побудови системи управління оборотними активами підприємства. *Вісник СумДУ.* Серія «Економіка». 2019. № 4. С. 24-34.

42. Морозюк Д. І. Сучасні методи управління оборотним капіталом підприємств та оцінка їх ефективності. *Економічна наука.* 2015. № 1(17). С. 114-119.

43. Науменко М. О., Тютюнник О. М. Шляхи забезпечення якісного обслуговування споживачів на підприємствах ресторанного господарства. *Вісник економіки транспорту і промисловості.* 2011. № 36. С. 179-181.

44. Нужна О. А. Оптимізація структури основних і оборотних активів. *Економіка АПК*. 2005. №7. С. 91 – 99.
45. Обуховський С. Збалансована система показників в Україні: проблеми запровадження та шляхи вирішення. *Економічний аналіз*. 2010. № 6. С. 470-472.
46. Олександренко І. В. Методичні підходи до діагностики оборотних активів підприємства. *БізнесІнформ*. 2014. № 2. С. 277-283.
47. Пельтек Л.В. Методологічні аспекти формування системи управління оборотними активами підприємства. *Вісник Запорізького національного університету* 2015. № 1(5). С. 43-49.
48. Плаксієнко В. Я., Назаренко І. М. Діагностика інвестиційної привабливості підприємств: теоретико-методичні засади. *Агросвіт*. 2019. № 10. С. 19-26.
49. Попазова О. В. Економічна сутність управління оборотним капіталом. *Інвестиції: практика та досвід*. 2007. №5. С. 33 - 36.
50. Попиченко Д. А. Теоретичне обґрунтування колообігу оборотних активів. *Ефективна економіка*. 2016. № 2 URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek>
51. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (в редакції від 30.09.2015р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
52. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
53. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>
54. Сагалакова Н. О. Система показників-індикаторів економічної діагностики діяльності торговельного підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. № 2 (2). С. 19-23.

55. Севрук Є. М. Система управління фінансуванням оборотних активів підприємства торгівлі. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. Вип. 4-1 (04). С. 126-130.

56. Севрук Є. Фінансування оборотних активів підприємств торгівлі України. *Вісник КНТЕУ*. 2017. № 3. С. 94-104.

57. Слободянюк Н. О., Юнацький М. О., Сіраш С. С. Аналіз фінансової стратегії торговельного підприємства в умовах кризи на основі фінансового аналізу. *Інтелект XXI*. 2019. № 2. С. 105-111.

58. Філатова З.В., Ротанова А.Г. Напрямки формування системи управління оборотними активами підприємства. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури: зб. наук. праць*. 2011. Вип. 29. С. 330–335.

59. Хаустова І. Є. Актуальні проблеми управління оборотними активами підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ» Серія: Економічні науки*. 2018. № 19(1295). С. 64-67.

60. Швець Ю.О., Скворцова А.В. Управління оборотними активами підприємств. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2015. № 13. С. 127–130.

ДОДАТКИ

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги
до фінансової звітності»

КОДИ		Дата (рік, місяць, число)	01
Підприємство ТОВ «НЕДОРОГО» _____	за ЄДРПОУ		38977343
Територія _____	за КАТОТТГ ¹		
Організаційно-правова форма господарювання _____	за <u>КОПФГ</u>		
Вид економічної діяльності _____	за <u>КВЕД</u>		
Середня кількість працівників ² _____			
Адреса, телефон 03680, місто КИЇВ, вулиця МАШИНОБУДІВНА, будинок 44			
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знаку			
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):			
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			
БАЛАНС			
(Звіт про фінансовий стан)			
на 01.01.2021 р.			
Форма № 1		Код за ДКУД	1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010	56,5	58,4
первісна вартість	1011	113,7	127,6
знос	1012	57,2	69,2
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		

Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	56,5	58,4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	3161,1	403,1
Товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110		
Векселі одержані	1120		635,1
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		1851,9
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135	626,9	25,8
у тому числі з податку на прибуток	1136	135,6	
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	1140	565,6	
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	977,3	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	583	6,5
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	1,3	3,8
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	183,2	
Усього за розділом II	1195	6098,4	2926,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	6154,9	2984,6
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	50	50
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	38,4	38,4
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(203,4)	(16,5)
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	(115)	71,9
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		

Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605	51,5	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	6178,3	2697,5
розрахунками з бюджетом	1620	16,4	23,7
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	9,5	
розрахунками з оплати праці	1630	4,2	2,8
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645		188,7
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	10,0	
Усього за розділом III	1695	6261,9	2912,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	6154,9	2984,6

Керівник
Головний бухгалтер

Додаток 2
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги
до фінансової звітності»

КОДИ		
		Дата (рік, місяць, число)
Підприємство <u>ТОВ «НЕДОРОГО»</u>		за ЄДРПОУ
(найменування)		01

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік**

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3893	968,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3549,8	854,5
Валовий: прибуток	2090	343,2	114,4
збиток	2095	()	()
Інші операційні доходи	2120		
Адміністративні витрати	2130	11,7	34,5
Витрати на збут	2150	84,4	128,4
Інші операційні витрати	2180	60,2	
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		
збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	()	()
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270		86,9
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	186,9	
збиток	2295		48,5
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:		186,9	

прибуток	2350		
збиток	2355		135,4

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	186,9	(135,4)

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4,8	8,8
Витрати на оплату праці	2505	57,9	63,8
Відрахування на соціальні заходи	2510	21,4	22,3
Амортизація	2515	12,0	8,8
Інші операційні витрати	2520	60,2	59,2
Разом	2550	156,3	162,9

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник
Головний бухгалтер

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги
до фінансової звітності»

КОДИ		Дата (рік, місяць, число)	01
Підприємство ТОВ «НЕДОРОГО» _____	за ЄДРПОУ		38977343
Територія _____	за КАТОТТГ ¹		
Організаційно-правова форма господарювання _____	за <u>КОПФГ</u>		
Вид економічної діяльності _____	за <u>КВЕД</u>		
Середня кількість працівників ² _____			
Адреса, телефон 03680, місто КИЇВ, вулиця МАШИНОБУДІВНА, будинок 44			
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знаку			
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):			
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 01.01.2020 р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010	46,3	56,5
первісна вартість	1011	93,4	113,7
знос	1012	47,1	57,2
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		

Усього за розділом I	1095	46,3	56,5
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	217,8	3161,1
Товари	1104	217,8	3161,1
Поточні біологічні активи	1110		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	118,2	
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	21,3	565,6
з бюджетом	1135	346,8	626,9
у тому числі з податку на прибуток	1136	214,8	135,6
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	1140		
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		977,3
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	235	583
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	0,5	1,3
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	28,3	183,2
Усього за розділом II	1195	967,9	6098,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	1014,2	6154,9
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	50	50
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	38,4	38,4
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(68)	(203,4)
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	20,4	(115)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			

Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605	51,5	51,5
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	977,7	6178,3
розрахунками з бюджетом	1620	5,2	16,4
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	0,6	9,5
розрахунками з оплати праці	1630	8,0	4,2
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635		
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	2,3	10,0
Усього за розділом III	1695	993,8	6261,9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	1014,2	6154,9

Керівник
Головний бухгалтер